

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่บ้านกับการยอมรับการบริโภคแอลกอฮอล์ในเยาวชนหญิง โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของหมู่บ้าน จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเยาวชนหญิง มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและมีประวัติการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยินยอมให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 คน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บริบทของชุมชน เป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของชุมชนซึ่งประกอบด้วย ลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

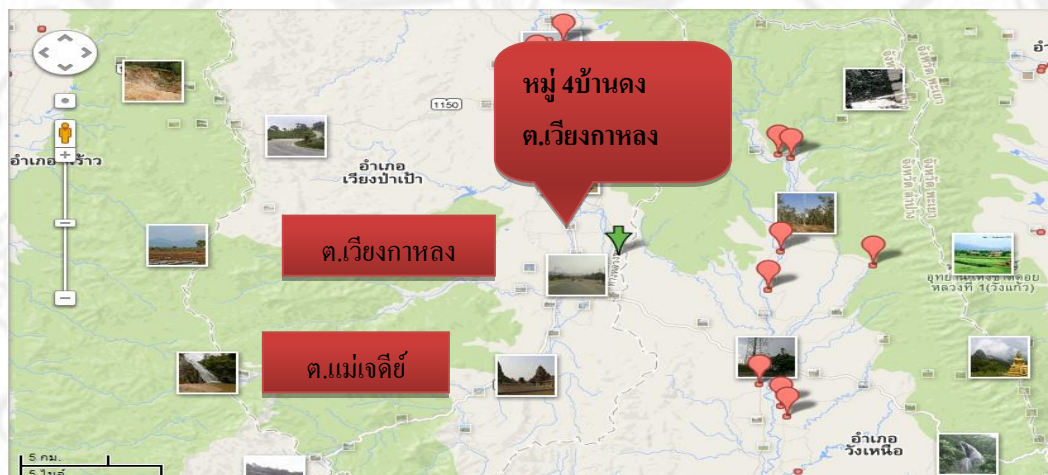
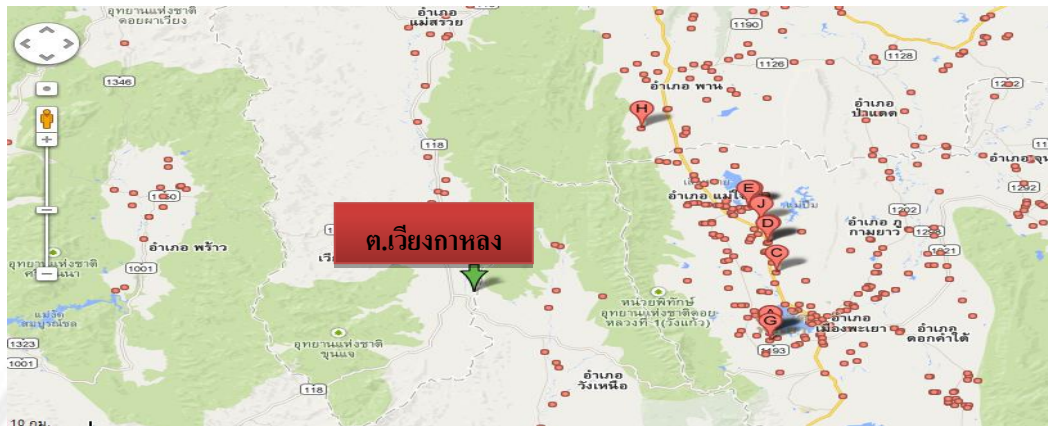
ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการนำเสนอข้อมูลซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะครอบครัว จำนวนบุตร การประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มสตรี

ส่วนที่ 3 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการอธิบายลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของหมู่บ้านกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิงซึ่งประกอบด้วยลักษณะการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สาเหตุและโอกาสที่นำไปสู่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เงื่อนไขที่สนับสนุนการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อครอบครัว รายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 บริบทของชุมชน

1.1 ลักษณะทางกายภาพของตำบลเวียงกาหลง

ตำบลเวียงกาหลงตั้งอยู่ในท้องที่ของอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเวียงป่าเป้า ไปทางทิศเหนือตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118 ประมาณ 15 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดเชียงราย ประมาณ 103 กิโลเมตร

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้ง ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัด เชียงราย

ตำบลเวียงกาหลง มีประชากรทั้งหมด 9,334 คน มีหลังคาเรือนทั้งหมด 3,536 หลังคาเรือน ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านชาวไทยพื้นเมืองทั้งหมด ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านสันมะเค็ด หมู่ที่ 2 บ้านสันจี้เหล็ก หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งม่าน หมู่ที่ 4 บ้านดง หมู่ที่ 5 บ้านป่าส้าน หมู่ที่ 6 บ้านแม่ห่าง หมู่ที่ 7 บ้านป่าจั่น หมู่ที่ 8 บ้านเกาะ หมู่ที่ 9 บ้านร่องนอด หมู่ที่ 10 บ้านแม่ห่างเหนือ หมู่ที่ 11 บ้านทุ่งรวงทอง หมู่ที่ 12 บ้านหัวฝายพัฒนา หมู่ที่ 13 บ้านทุ่งม่านเหนือ หมู่ที่ 14 บ้านใหม่เจริญ หมู่ที่ 15 บ้านเวียงกาหลง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาคืออาชีพรับจ้างและค้าขาย มีสถานบริการสาธารณสุข 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านทุ่งม่านกับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแม่ห่างมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 5 แห่ง(ที่มา: เทศบาลตำบลเวียงกาหลง)

1.2 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านดง

บ้านดง หมู่ 4 เป็นหมู่บ้านหนึ่งของตำบลเวียงกาหลงอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเวียงป่าเป้า ห่างจากตัวอำเภอเป็นระยะทาง 15 กิโลเมตร ตามเส้นทางแม่จางานผ่านถนนทางหลวงจังหวัด สายเชียงใหม่-เชียงราย สภาพภูมิประเทศของหมู่บ้านเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีภูเขาโอบล้อม พื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้านประมาณ 1,000 กิโลเมตร แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 30% ที่สวน 20% ที่นา 50% เนื่องจาก สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มโอบล้อมไปด้วยภูเขาส่วนใหญ่จึงมีอาชีพเกษตรกรรม พื้นที่เกษตรจะอยู่ทางเข้าหมู่บ้านหรือด้านทิศตะวันตกหมู่บ้าน ซึ่งมีแหล่งน้ำจากแม่น้ำลาวไหลผ่านตลอดปี ในด้านภูมิอากาศของหมู่บ้านดง ฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

ภาพที่ 2 แสดงพื้นที่โดยสังเขปของหมู่บ้านดง
(ที่มา: ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนหมู่บ้านดง)

1.3 ข้อมูลประชากรของหมู่บ้านดง

บ้านดงมีประชากรทั้งหมด จำนวน 336 คน จำแนกออกเป็นประชากรชาย 151 คน ประชากรหญิง 185 คน แยกตามกลุ่มอายุได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการจำแนกประชากรตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	ประชากร		
	ชาย	หญิง	ประชากรรวม
แรกเกิด ถึง 1ปี	1	-	1
1 - 5 ปี	5	10	15
6 - 10 ปี	7	3	10
11 - 15 ปี	7	8	18
16 - 20 ปี	5	11	16
21 - 25 ปี	2	8	7
26 - 49 ปี	49	66	115
50 - 60 ปี	33	39	72
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	421	40	82
รวม	151	185	336

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับหมู่บ้านดง ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ปี 2556

1.4 การคมนาคม

บ้านดง ตั้งอยู่ ห่างจากตัวอำเภอเวียงป่าเป้า 15 กิโลเมตร การคมนาคมของหมู่บ้านดงต้องอาศัยถนน ในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ บางส่วนเป็นถนนดินลูกรัง การคมนาคมในช่วงฤดูฝนค่อนข้างลำบาก โดยเส้นทางเริ่มจากทางเข้าหมู่บ้านทิศเหนือไปสิ้นสุดที่หมู่บ้าน ห้วยรวงทอง หมู่ 11 ทิศตะวันออกไปสิ้นสุดที่บ้านใหม่เจริญ หมู่ 14 ไม่มีรถประจำทางผ่าน การสัญจรของชาวบ้านต้องอาศัยพาหนะส่วนตัวเป็นหลัก ซึ่งประกอบไปด้วย รถจักรยานยนต์ และรถยนต์เพื่อเดินทางออกจากหมู่บ้าน สำหรับผู้ที่ต้องการเดินทางโดยอาศัยรถประจำทางจากตำบลเวียงกาหลงไปอำเภอเวียงป่าเป้า ต้องออกไปขึ้นรถประจำทางบริเวณถนนตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118 ถนนตามเส้นทางแม่จะจานผ่านถนนทางหลวงจังหวัด สายเชียงใหม่-เชียงราย

1.5 ร้านขายของ

เนื่องจากหมู่บ้านดงมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์มีแม่น้ำลาวไหลผ่านตลอดปีทำให้การทำเกษตรกรรมหมุนเวียนทั้งปี มีเศรษฐกิจที่ค่อนข้างดีจึงมีร้านค้ามากถึง 7 ร้านค้า และภายในหมู่บ้านยังมีตลาดสดขนาดเล็ก 1 แห่งเปิดทุกเช้าและ เย็นกลางหมู่บ้าน มีการจำหน่ายสิ่งของอุปโภคบริโภคทั้งอาหารสด

และอาหารแห้ง ข้าวของเครื่องใช้ประจำวัน และร้านค้าในหมู่บ้านทุกร้านจำหน่ายเครื่องคั้นแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ตำบลใกล้เคียงคือ บริเวณเทศบาลตำบลบ้านแม่จะจานซึ่งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านเป็นแหล่งจับจ่ายซื้อของแหล่งใหญ่ มีตลาดสดขนาดใหญ่เปิดตลอดทั้งเช้า - เย็น มีร้านโลตัสขนาดเล็กมาเปิดใกล้หมู่บ้านประมาณ 2 กิโลเมตร มีทั้งทิสเหนือ และทิสใต้เปิดขายข้างตำบล มีเซเว่นอีเลฟเว่นให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้บ้านดงมีทางเลือกในการเลือกจับจ่ายมากขึ้น รวมถึงการซื้อแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้น

1.6 ข้อมูลทางด้านสังคม

1.6.1 โครงสร้างครอบครัว

ลักษณะโครงสร้างครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย ระหว่างครอบครัวมีความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ ให้การช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ภายในหมู่บ้านดงมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย เชื่อถือผู้นำมีความสามัคคีกัน เมื่อบ้านใดบ้านหนึ่งในหมู่บ้านมีการจัดงานขึ้น ทั้งงานศพ งานบุญ หรืองานอื่นๆ ชาวบ้านจะมาช่วยงานที่บ้าน แบ่งตามหน้าที่ของผู้ชายและผู้หญิง โดยผู้ชายได้จัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมได้แก่ จัดโต๊ะ กางเต็นท์ เตรียมสถานที่ ส่วนผู้หญิงทำหน้าที่ในการเตรียมอุปกรณ์ในการประกอบอาหารและช่วยดูแลต้อนรับแขกที่มาในงาน จัดหาซื้อวัตถุดิบในการประกอบอาหาร และจัดอาหารสำหรับเลี้ยงผู้ที่มาร่วมงาน รวมทั้งทำความสะอาดภายหลังการดำเนินงานเสร็จสิ้น

1.6.2 การศึกษา

ในอดีตหมู่บ้านดงและหมู่บ้านใหม่เจริญนั้นรวมเป็นหมู่บ้านเดียวกัน มีโรงเรียนระดับระดับประถมศึกษาอยู่ 1 แห่ง ตั้งอยู่ในหมู่บ้านใหม่เจริญ ต่อมาได้แยกหมู่บ้านออกไปทำให้หมู่บ้านดงไม่มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้าน ดังนั้นจึงส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนที่หมู่บ้านใหม่เจริญ และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกพื้นที่หรือไปเรียนที่ตำบลอื่นใกล้ๆหมู่บ้าน รวมไปถึงสถานศึกษาในอำเภอเวียงป่าเป้า นอกจากนี้ยังมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหมู่บ้านเพียง 1 แห่งแต่ต่อมาได้ย้ายไปเปิดที่เทศบาลเวียงกาหลงซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 10 กิโลเมตร

1.6.3 วัฒนธรรม

ชาวบ้านดงส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อประเพณีขนบธรรมเนียม ยึดถือจารีตประเพณี ประเพณีดำหัวปีใหม่(สงกรานต์) ประเพณีไหว้ผีปู่ย่า ประเพณีต้านก้วยสลาก ประเพณีตานข้าวใหม่ ประเพณีขี้เป้ง (ลอยกระทง) หมู่บ้านดงเป็นชุมชนชนบทที่มีความสามัคคีกัน จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันในงานต่างๆ เช่นงานศพ งานบวช งานแต่งงาน

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือ คือพระหลวงพ่อกษม หลวงปู่ทวด ศาลเจ้าพ่อเวียงกาหลง ซึ่งตั้งอยู่ เมืองโบราณเวียงกาหลง ตั้งอยู่ระหว่างหมู่บ้านป่าส้านกับหมู่บ้านเวียงกาหลง และศาลเจ้าที่หมู่บ้านคง โดยชาวบ้านเชื่อว่าศาลเจ้าที่หมู่บ้านจะช่วยปกป้องรักษาไม่ให้เกิดภัยพิบัติจากวาทภัย มีการไหว้ศาลเจ้าที่หมู่บ้านเวลาทำบุญขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน นอกจากนี้ยังนับถือท่านเจ้าอาวาสวัดบ้านคง พระครูประภัทร ท่านเจ้าอาวาสที่ได้รับการอบรมการอุปชาจากท่านสังฆราชเป็นตนเดียวในอำเภอเวียงป่าเป้าได้รับฉายาว่าหลวงพ่อบุญมา ปัญญาคม สำหรับความเชื่อและพิธีกรรม ชาวบ้านมีพิธีกรรม การฮ้องขวัญ การส่งสะตวงปู่เถนย่าเถนหรือการส่งเถนเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่ปู่เถนย่าเถน (พ่อเกิดแม่เกิดตามความเชื่อของคนล้านนา) เป็นการสะเดาะเคราะห์ เป็นการประกอบพิธีกรรมเมื่อคนเกิดเจ็บป่วย มีอุบัติเหตุร้ายแรงหรือมีความเชื่อว่าอายุจะขาด ซึ่งอาจเกิดขึ้นกับตัวเองหรือผู้ใกล้ชิด เชื่อว่าการส่งเคราะห์จะทำให้พ้นจากเรื่องอับมงคลต่างๆไปได้ มีชีวิตที่สุขสบาย ไม่เจ็บป่วยพ้นจากโรคภัย เป็นการขจัดความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในจิตใจและที่สำคัญชาวบ้านยึดถือจารีตประเพณีใน ฝั่ปุ่ย่า โดยกระทำในเครือญาติเดียวกันกับผีบรรพบุรุษ สืบทอดกันมาทางสายมารดา ลูกๆจึงต้องไปไหว้ฝั่ปุ่ย่าที่อยู่ในเรือนของมารดา เมื่อมารดาเสียชีวิตลูกคนโตที่เป็นผู้หญิงจะรับเอาฝั่ปุ่ย่าไปไว้ที่เรือนตน สืบต่อกันมา พิธีเลี้ยงฝั่ปุ่ย่าขึ้นอยู่กับผู้สืบทอดว่าจะจัดพิธีกรรมเมื่อใด นอกจากนี้ยังมีพิธีฮ้องขวัญพิธีฮ้องขวัญจะทำขึ้นในยามที่มีคนได้รับความเจ็บป่วย หรือประสบอุบัติเหตุ เช่น รถชน ป่วยเป็นโรคร้ายแรง ชาวบ้านมีความเชื่อว่า เมื่อบุคคลใดประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บไข้ได้ป่วยจะทำให้ตกใจ ผวา ทำให้ขวัญหนี หรือเมื่อหายป่วยแล้วจะมีอาการซึมเศร้า ไม่สดชื่นแจ่มใส เหมือนคนปกติ ชาวบ้านก็จะมีการทำพิธีฮ้องขวัญ โดยผู้เฒ่าผู้แก่จะทำพิธีนี้เพื่อฮ้องขวัญคนป่วยให้กลับคืนสู่ร่างกายของผู้ป่วย เพื่อให้มี อาการดีขึ้น

1.6.4 เศรษฐกิจ

บ้านคงในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนประกอบอาชีพทำนา ทำสวน และทำไร่ ส่วนการค้าขายก็มีบ้างเล็กน้อยๆ แต่ปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนาและการเกษตรผสมผสานกันมากขึ้น โดยส่วนมากทำการเกษตรเป็นหลัก มีการปลูกพืชหมุนเวียน ในอดีตมีการรวมออมทรัพย์เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเปลี่ยนกันยืมเพื่อใช้ในการลงทุนการเกษตร แต่ปัจจุบันได้มีรัฐบาลเข้ามาสนับสนุนในการทำเกษตรและมีการเขียนโครงการขอกู้สินเชื่อจาก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อมาใช้ในการเกษตรกรรม

ส่วนพืชที่ปลูกมีการปลูกข้าว 2 ฤดูกาล และทำนาในฤดูนาปี มีการปลูกข้าวพันธุ์ญี่ปุ่นมีโรงสีมาส่งเสริมให้ปลูกและรับซื้อในราคาประกัน 7 บาท โดยการปลูกข้าวญี่ปุ่นจะได้ผลผลิตต่อไร่ 400 - 700 กิโลกรัมต่อไร่ และการทำนาปลังจะได้ผลผลิต 600 - 1,000 ต่อไร่ ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยตั้งแต่เริ่มกระบวนการปลูกไปจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนการทำสวนใน

เดือนพฤศจิกายน จะมีการปลูกล้มฝรั่ง ปลุกถั่วเหลืองฝักสด(ถั่วเหลาะ)โดยมีบริษัทมาส่งเสริมให้ปลูก และรับซื้อ บางส่วนก็ปลูกชิง ข้าวโพด พืชผักสวนครัว ดำเนินการซื้อขายเป็นไปตามท้องตลาด รายได้เฉลี่ยประชากรของหมู่บ้านคงเท่ากับ 50,000 - 100,000 บาท /ครอบครัว/ปี(สรุปผลการจัดเก็บข้อมูล ความจำเป็นพื้นฐานระดับตำบล พ.ศ. 2556)

1.7 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านคง

หมู่บ้านคงเดิมชื่อหมู่บ้านข้าวห้วย เพราะเป็นหมู่บ้านที่มีห้วยมาก ชาวบ้านใช้ประโยชน์จาก ห้วยหลายอย่างและที่สำคัญนำเอาห้วยมาทำสะพานข้ามแม่น้ำลาว คำว่า ข้าวคือสะพาน สะพานห้วย หรือเรียกกันว่าข้าวห้วย ต่อมาสะพานชำรุดแต่เอกลักษณ์ที่สำคัญมาแทนคือป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เมื่อ ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่าคง ดังนั้นหมู่บ้านข้าวห้วยจึงเปลี่ยนเป็นบ้านคง บ้านคงมี ขนาดใหญ่จึงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านคงหมู่ 4 และแบ่งเป็นอีกหมู่บ้านคือ บ้านใหม่เจริญ หมู่ 14 ตั้งแต่ปี 2538 แต่ความผูกพันของประชาชนยังมีต่อบ้านใหม่เจริญ บ้านคงมี อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านในตำบลดังนี้คือ ทิศเหนือ ติดต่อบ้านทุ่งรวงทอง หมู่ 11 ตำบลเวียงกาหลง ทิศใต้ ติดต่อบ้านเทศบาลแม่จะจาน ตำบลแม่เจดีย์ ทิศตะวันออก ติดต่อบ้านใหม่เจริญ หมู่ 14 และ บ้านป่าส้าน หมู่ 5 ตำบลเวียงกาหลง ทิศตะวันตก ติดต่อบ้านเกาะ หมู่ 8 ตำบลเวียงกาหลง ภูมิศาสตร์ โดยทั่วไปเป็นที่ราบมีแม่น้ำลาวไหลผ่าน

บ้านคงในอดีตมีถนนที่ใช้สัญจรภายในหมู่บ้านเป็นดินลูกรังทำให้ยากลำบากในการเดินทาง ต่อมาได้มีการทำถนนขึ้นมาใหม่จากดินลูกรังเป็นคอนกรีตเสริมไม้อัด ทำให้การคมนาคมสะดวกขึ้น มีวัด 1 แห่ง ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางหมู่บ้าน มีศูนย์สาธารณสุขขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ บ้านคงยังมีการ เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วสะดวกสบายขึ้นมีแหล่งอุปโภคบริโภคที่ไม่ไกลจากหมู่บ้านมากนักทำให้ผู้คน ต่างถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอดีตหมู่บ้านคงเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยก็มีทางรักษา อยู่ 2 ทาง คือ ใช้ สมุนไพรในการรักษาโรคและใช้ไสยศาสตร์ในการรักษาโดยใช้คาถาอาคม ปัจจุบันใช้การรักษา แพทย์สมัยใหม่ ด้วยการไปโรงพยาบาลเวียงป่าเป้า และบางส่วนก็ไปที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ บ้านทุ่งมัน ควบคู่ไปกับสมุนไพรในการรักษาโรคและใช้ไสยศาสตร์ในการรักษาโดยใช้คาถาอาคม ด้านการเกษตร ของหมู่บ้านคงนั้นจากการสอบถามทำให้ทราบว่า พืชเศรษฐกิจของหมู่บ้าน เริ่มต้น จากการปลูกข้าวนาปลัง กระหล่ำปลี ยาสูบ จึง แต่ต่อมาได้มีบริษัทมาส่งเสริมการปลูกล้มฝรั่ง(มันอะลู) และประกันราคากิโลกรัมละ 7 บาท การปลูกถั่วเหลืองฝักสด(ถั่วเหลาะ)และการทำนาข้าวญี่ปุ่น ซึ่ง โรงสีมาส่งเสริมให้ปลูกและรับซื้อและทำรายได้ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและเริ่มมีปลูกกันอย่าง แพร่หลายในหมู่บ้านโดยปลูกหมุนเวียนกันไปตามช่วงฤดูกาล และได้มีการนำเทคโนโลยี รถเกี่ยวข้าว รถพรวนดินขนาดใหญ่ เข้ามาใช้ในหมู่บ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 มาจนถึงปัจจุบันทำให้ได้ผลผลิต รวดเร็วและได้จำนวนมากขึ้น

ในอดีตหมู่บ้านคงมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มานานแล้ว โดยมักจะดื่มในเทศกาลต่างๆ หรือในงานประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา เช่น การฮ้องขวัญ จะต้องมีคนประกอบพิธีกรรมมีการไล่ ขึ้นตั้งไล่สาวหมาก 4 สาว พลุ 4 สาว สาวดอก 4 สาว เทียนน้อย 4 คู่ เทียนเล่มละ 1 บาท 2 คู่ข้าวเปลือก 1 ลิตร ข้าวสาร 1 ลิตร เบียร์สาม หมากพันสาม ผ้าขาว - ผ้าแดงเหล้าต้ม 1 ขวด เงิน 24 บาท ทำ เครื่องขันบายศรีปักด้วยดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมหลายสีหลายอย่างเป็นพุ่มพวงงาม มีด้าย 9 เส้น รอบเวียน บายศรีข้างในขันให้ไล่ข้าวปลาอาหารต่าง ๆ พร้อมทั้งเครื่องควา - หวาน และ โดยการทำพิธีฮ้องขวัญ จะไล่ชั้นครู (ขึ้นตั้ง) ให้พ่อหมอหรืออาจารย์ผู้ทำพิธีนั้นทุกครั้ง เหล้าที่นำมาไล่ชั้นตั้งนั้นก็ดื่ม กันเองภายในบ้าน

ในอดีตหมู่บ้านคงมีการดื่มเหล้า (เหล้ากลั่น)บริโภคในครัวเรือนกินกันเอง หรือไว้ต้อนรับแขก ที่มาบ้าน และมักจะดื่มในช่วงที่มีงาน เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ หรือในเทศกาลต่างๆเช่น งานปีใหม่เมือง(สงกรานต์) งานลอยกระทง จะมีการเตรียม ข้าวหมกกับยีสต์ หรือ ลำเหล้าไล่หม้อต้ม ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หรือประมาณ ชั่วโมงกว่าๆ ในการกลั่น เหล้ากลั่นนี้เป็นที่นิยมมากใน หมู่บ้าน หากบ้านหลังไหนทำเหล้ากลั่นก็จะทำเพื่อขายด้วยเพราะจะมีเพื่อนบ้านมาขอซื้อ ราคาถูก ปริมาณเยอะ จัดเป็นยอดสุราพื้นบ้าน ต่อมามีการผูกขาดเหล้าโดยกระทรวงการคลัง เหล้ากลั่นจากข้าว ที่ผลิตโดยชาวบ้าน กลายเป็นเหล้าเถื่อน และต่อมาได้มีกรมสรรพสามิต เข้ามาทำการปราบปราม เหล้าเถื่อนในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านดื่มเหล้ากลั่นน้อยลงแต่ก็ทำให้ชาวบ้านบางส่วนที่นิยมดื่มแอบไป ดื่มเหล้ากลั่นกันในป่าและลักลอบขายกันอย่างลับๆ

ในปัจจุบันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วสะดวกสบายขึ้นความนิยมเปลี่ยนไปตามยุคตาม สมัย มีแหล่งอุปโภคบริโภคที่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน มีถนนตัดผ่านเชิงชายเชิงใหม่และเชื่อมต่อกับ หมู่บ้าน มีการก่อตั้งเทศบาลขนาดใหญ่คือเทศบาลแม่จะจาน ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากหมู่บ้านเป็นตำบลแม่ เจริญ มีตลาดสดขนาดใหญ่ ที่เปิดขายทั้งเช้าเย็น มีร้านขายของขนาดใหญ่กระจายไปตามถนนสาย เชียงราย - เชียงใหม่ มีร้านโชตสดขนาดเล็กมาเปิดใกล้หมู่บ้านประมาณ 2 กิโลเมตร มีทั้งทิสเหนือ และ ทิสใต้เปิดขายข้างตำบล มีเซเว่น อีเลฟเว่น ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้บ้านคงมีทางเลือกใน การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น และสามารถที่จะนำเหล้าแดงเช่น แสงโสม แม่โขง หงส์ทอง 285 รวมถึง เบียร์ และไวน์คูลเลอร์เข้ามาขายในหมู่บ้าน ถึงแม้จะราคาแพงได้ปริมาณน้อยแต่ชาวบ้าน ก็เลือกซื้อเป็นค่านิยมใหม่ๆที่ใครซื้อมาบริโภคมันจะแสดงถึงฐานะและความทันสมัยของบุคคลนั้น ส่วนเหล้ากลั่นชาวบ้านก็ยังมีการบริโภคอยู่แต่ไม่มีการดื่มกลั่นเองเหมือนในอดีต แต่หันไปซื้อใน หมู่บ้านใกล้ๆกันซึ่งยังมีบางบ้านที่ทำเหล้ากลั่นขายอยู่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 แสดงคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
ของชุมชน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลส่วนบุคคล
1	ชายไทยอายุ อายุ 50 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม รายได้เฉลี่ยครอบครัว 10,000 - 13,000 บาท /เดือนสถานภาพสมรส คู่ มีลูกสาว 1 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้ใหญ่นบ้านหมู่ 4 มาแปดปี ไม่สูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งคราว
2	ชายไทยอายุ อายุ 43 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม รายได้เฉลี่ยครอบครัว 7,000 - 10,000 บาท /เดือนสถานภาพสมรส คู่ มีลูกสาว 1 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เคยสูบบุหรี่แต่เลิกสูบได้ 2 ปี ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3	ชายไทยอายุ อายุ 86 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม รายได้เฉลี่ยครอบครัว 5,000 - 10,000 บาท /เดือน สถานภาพสมรส หม้าย อาศัยอยู่กับลูกชาย 1 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เป็น ผู้อาวุโสที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเยาวชนหญิง

ผลการศึกษาได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี จำนวน 20 คน เป็น 3กลุ่ม ได้แก่

1. เยาวชนหญิงที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษา
2. เยาวชนหญิง ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือ ทำงานนอกหมู่บ้าน
3. เยาวชนหญิงที่แต่งงานมีครอบครัวแล้ว

ตารางที่ 3 แสดงคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เยาวชนหญิงที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลส่วนบุคคล
1	เยาวชนหญิง อายุ 18 ปี สถานภาพโสดกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นานๆ ครั้ง ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ ไวน์, เหล้าแดง
2	เยาวชนหญิง อายุ 17 ปี กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3 ครั้งต่อเดือน ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ ไวน์, เหล้าปั่น เบียร์ และเหล้าขาวท้องถิ่น
3	เยาวชนหญิง อายุ 18 ปี สถานภาพโสด กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บางครั้ง บางโอกาส ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์ เหล้าแดง
4	เยาวชนหญิง อายุ 15 ปี สถานภาพโสด กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นครั้งคราว ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์ เหล้าแดง, ไวน์
5	เยาวชนหญิง อายุ 16 ปี สถานภาพโสด กำลังศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ครั้ง/ 2 สัปดาห์ ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์, เหล้า
6	เยาวชนหญิง อายุ 18 ปี กำลังศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์ ,เหล้า
7	เยาวชนหญิง อายุ 16 ปี กำลังศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ครั้ง/สัปดาห์ ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือเบียร์, เหล้า
8	เยาวชนหญิง อายุ 15 ปี กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แอลกอฮอล์ เป็นครั้งคราว ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เหล้าแดง,ไวน์
9	เยาวชนหญิง อายุ 17 ปี กำลังศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2-3 ครั้ง/เดือน ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือไวน์, เหล้า
10	เยาวชนหญิง อายุ 18 ปี กำลังศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นครั้งคราว ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์,ไวน์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลส่วนบุคคล
11	เยาวชนหญิง อายุ 18 ปี กำลังศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นครั้งคราว ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ ไวน์, เหล้า
12	เยาวชนหญิง อายุ 17 ปี กำลังศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงเทศกาลเท่านั้น ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ ไวน์, เหล้า

ตารางที่ 4 แสดงคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เยาวชนหญิงที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือทำงานนอกหมู่บ้าน

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลส่วนบุคคล
1	เยาวชนหญิง อายุ 20 ปี สถานภาพโสด การศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี พนักงานเอกชน ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์, ไวน์
2	เยาวชนหญิง อายุ 21 ปี สถานภาพโสด กำลังศึกษาระดับ ปวส. พนักงานเอกชน มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3 ครั้ง/สัปดาห์ ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เหล้า
3	เยาวชนหญิง อายุ 20 ปี สถานภาพโสด กำลังศึกษาในระดับ อุดมศึกษา(มหาลัยเปิด) พนักงานเอกชน มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2 ครั้ง/ สัปดาห์ ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์, เหล้า
4	เยาวชนหญิง อายุ 22 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2 ครั้ง/ สัปดาห์ ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์, เหล้า
5	เยาวชนหญิง อายุ 24 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี พนักงานเอกชน มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นครั้งคราว แอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์, เหล้า

ตารางที่ 5 แสดงคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เยาวชนหญิงที่แต่งงานมีครอบครัวแล้ว

ผู้ให้ข้อมูล	ข้อมูลส่วนบุคคล
1	เยาวชนหญิง อายุ 18 ปี สถานภาพคู่ จบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นบางครั้ง ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือเบียร์, เหล้า คู่สมรสมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2	เยาวชนหญิง อายุ 20 ปี สถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาสูงสุด ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2 ครั้ง/ สัปดาห์ ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์ คู่สมรสมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3	เยาวชนหญิง อายุ 24 ปี สถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นครั้งคราว ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มคือ เบียร์, เหล้า คู่สมรสมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกคนนับถือศาสนา พุทธ มีสถานภาพโสดเป็นส่วนมาก มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี รายได้เฉลี่ยของครอบครัว 50,000 - 100,000 บาท /ครอบครัว/ปี เยาวชนหญิงบางส่วนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน เยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วและประกอบอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้างเป็นพนักงานเอกชนมีเพียงเล็กน้อย เยาวชนหญิงส่วนใหญ่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า แดงได้แก่ แม่โขง แสงโสม เบียร์ และไวน์คูลเลอร์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิง

จากการศึกษาได้แยกข้อมูลเป็น 4 ประเด็น คือ

1. ลักษณะการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. เริ่มต้นอายุที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ สาเหตุและโอกาสที่นำไปสู่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก
3. เงื่อนไขที่สนับสนุน ให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
4. ผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.1 ลักษณะการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. ประเภทของเครื่องดื่ม

ในอดีตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับความนิยมในหมู่บ้านคง โดยทั่วไปแล้วคือเหล้าก้นชาวบ้านมีการบริโภคเหล้าที่กลั่นกันเองหรือที่เรียกว่าเหล้าต้ม ซึ่งมีมักผลิตกันเองในหมู่บ้าน จะดื่มในเทศกาลและวาระต่างๆ เช่น สงกรานต์ งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ บางบ้านก็จะทำเพื่อขาย

“สมัยก่อนดื่มเหล้ากันเองในบ้านพอมีเทศกาลเบิ้ลก็ดื่มเหล้ากัน อย่างปีใหม่เมือง งานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ เบิ้ลก็เตรียมดื่มเหล้ากัน บ้านใครบ้านมัน แล้วก็ดื่มเพื่อขายบ้านที่ไม่ได้ดื่ม เบิ้ลก็มาซื้อกินกันขนาด” (ผู้อาวุโสหมู่บ้านคง)

นอกจากนี้ยัง มีความเชื่อเรื่องการดื่มเพื่อสุขภาพ เช่น เชื่อว่าการดื่มเหล้าวันละนิดจะช่วยให้ร่างกาย บำรุงโลหิต รักษาอาการปวดเมื่อยจากการทำงานหนักๆ ได้ และ ทำให้เจริญอาหาร นอนหลับได้สนิท บางคนดื่มเป็นยา โดยผู้ชายมักจะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนในกลุ่มผู้หญิงนั้นไม่นิยมดื่มเพราะเกรงเสียงนินทาจากเพื่อนบ้านซึ่งต่างกับปัจจุบันที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกเทศกาลไม่ได้ดื่มแค่เป็นยากระย้าเท่านั้น แม้กระทั่งหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จก็มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในผู้ชายผู้หญิง

“เมื่อก่อนคนเฒ่า คนแก่ เบิ้ลก็ว่ากินเหล้าเป็นยากระย้า แก่เจ็บหลังเจ็บเอวไปทำงานมาเหนื่อยๆ กินเหล้าแล้วเลือดมันเดินดี กินข้าวล้า แต่บ่เดียวไม่ได้กินเป็นแค่ว่าแต่กินทุกเทศกาล งานแต่งงานหรือ เก็บข้าวโพด เก็บถั่วแหละ เกี่ยวข้าว ก็กินเลี้ยงเหล้ากัน ครีกครื้นแม่ญิง ป้อจายกินเหมือนกันหมด ไม่ต้องกลัวว่าไฟจะว่าไฟก็กินเหมือนกัน” (ผู้อาวุโสหมู่บ้านคง)

ต่อมา ความนิยมของชาวบ้านก็เริ่มเปลี่ยนไปมีการบริโภคเหล้าแดงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการสัญจรที่ทำได้ง่ายและอยู่ใกล้กับตำบลที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เช่นตำบลแม่เจดีย์ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วสะดวกสบายขึ้นความนิยมเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย มีแหล่งอุปโภคบริโภคที่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน มีเศรษฐกิจดี มีถนนตัดผ่านเชิงรางเชิงใหม่และเชื่อมต่อกับหมู่บ้าน มีการก่อตั้งเทศบาลขนาดใหญ่คือเทศบาลแม่จะจาน ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากหมู่บ้านเป็นตำบลแม่เจดีย์ มีตลาดสดขนาดใหญ่ ที่เปิดขายทั้งเช้าเย็น มีร้านขายของขนาดใหญ่กระจายไปตามถนนสายเชิงใหม่-เชิงราง มีร้านโลตัสขนาดเล็กมาเปิดใกล้หมู่บ้านประมาณ 2 กิโลเมตร มีทั้งทิสเหนือ และทิสใต้เปิดขายบ้างตำบล มีเซเว่น อีเลฟเว่น ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้บ้านคงมีทางเลือกในการบริโภคเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์มากขึ้น และสามารถที่จะนำเหล้าแดง เช่น แสงโสม หงส์ทอง 285 เบียร์ ไวน์คูลเลอร์ หลายๆยี่ห้อเข้ามาขายในหมู่บ้านได้ง่ายยิ่งขึ้น

“บ้านเฮาเดี่ยวนี คนมันมีรายได้มีเงินมีทองกัน และบ้านเรามาเจริญเร็ว ยิ่งเทศบาล แม้จะงานอยู่ใกล้ๆหมู่บ้านเราไปไม่กี่กิโลก็ถึง มีร้านค้าเยอะมีเซเว่น มีโลตัส มีการนำเหล้าแดงและเบียร์ เข้ามาขาย ชาวบ้านเขาก็เริ่มไปหือความสนใจในเหล้าแดงมากขึ้น ถือเป็นการเพิ่มเครดิตหือตัวเองด้วย มันทำให้คู่กันสมัยขึ้นนะ” (ผู้ใหญ่บ้านคง)

แต่บางส่วนก็ยังคงบริโภคเหล้ากลั่นแม้จะไม่ได้กลั่นเองเหมือนในอดีตแต่หมู่บ้านใกล้ๆห่างออกไป 2 กิโลเมตรยังมีการดื่มเหล้ากลั่นขาย มีราคาถูกและได้ปริมาณเยอะแตกต่างจากการดื่มเหล้าแดง หรือเบียร์เพราะนอกจากจะมีราคาแพงแล้วยังได้ปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับเหล้ากลั่น

“บางคนก็ยังกินเหล้ากลั่นอยู่นะเปิดไปซื้อที่หมู่บ้านใกล้ๆเปิดทำขายราคาถูกกว่าแต่ได้นัก (เยอะ) กว่าเหล้าแดง เมาเร็วกว่า” (ผู้ใหญ่บ้านคง)

สำหรับเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมในเยาวชนหญิงในหมู่บ้านคงนั้น แตกต่างกันไป เยาวชนหญิงที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ก็นิยมบริโภค ทั้งเหล้าแดงและเบียร์ ไวน์คูลเลอร์ โดยให้เหตุผลว่าหากดื่มเหล้าแดงจะปวดค่อน้อยกว่าเหล้ากลั่นโดยสามารถดื่มผสมโค้กหรือน้ำเปล่าเพื่อลดกลิ่นหรือทำให้มีรสชาติที่หวานขึ้นดื่มได้ง่าย ดื่มได้นานและจะดื่มเบียร์ก็ต่อเมื่อไม่ต้องการที่จะเมาหนักโดย หรือขึ้นอยู่กับว่าจะดื่มในเทศกาลไหนกับใครบ้าง ดังมีผู้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“น้องกินทั้งเบียร์ กินทั้งเหล้าแดงเลยเจ้า ถ้ากินเหล้าแดงกินผสมโค้กมันก็หวาน ขึ้นมาบ่มีกลิ่นเหล้า บ่ปวดคเหมือนเหล้าขาวกินง่ายขึ้นกินได้เมิน ถ้ามีเทศกาลบางครั้ง ก็กินกับกลุ่มแม่บ้าน กินเบียร์ลีโอ ช้าง กินสพาย แต่ถ้ากินกับเพื่อนก็กินเหล้าแม่โจ้ แสงโสมบ้างแล้วแต่ว่าไฟจวน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่3)

ในเยาวชนหญิงที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี บางคนจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์ มากกว่าเครื่องดื่มชนิดอื่นโดยให้เหตุผลว่าเครื่องดื่มเบียร์มีดีกรีน้อยกว่าเครื่องดื่มประเภทเหล้า และมีอาการแสบค่อน้อยกว่า และเพื่อนร่วมงานก็มักนิยมดื่มเบียร์มากกว่าเหล้า เป็นการกำหนดคลิมีตในการดื่มไม่ให้เมามากเกินไปจนแสดงอาการน่ารังเกียจ ไม่เป็นที่พึงประสงค์หรือภาระให้กับเพื่อนร่วมงาน

“กินเบียร์มันเมาน้อยกว่ากินเหล้า กินเหล้ามันแสบคันนะพี่กินหน่อยเดี๋ยวก็มา ส่วนใหญ่กินกับเพื่อนร่วมงาน เขาก็กินเบียร์กัน ลีโอบ้าง ช้างบ้างแล้วแต่จะกินยี่ห้อไหนเลยสังสรรค์กันในกลุ่มเพื่อนที่ทำงานจะได้รู้ลิมิตตัวเองด้วยจะได้ไม่เมามากมันจะน่าเกลียดไปเป็นการเพื่อนมาส่งมาผ่อเฮาเวลาเมา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่17)

ส่วนเยาวชนชนหญิงที่แต่งงานมีครอบครัวมักมีสังคมมีงานสังสรรค์ต่างๆกับคนในหมู่บ้าน มากที่สุดบางคนมักนิยมดื่มทั้ง เหล้าแดง และเบียร์ โดยเฉพาะช่วงสงกรานต์ หรือเทศกาลต่างๆวันแรกจะดื่มเหล้าที่เพื่อนบ้านให้ดื่ม วันต่อมาจะเลือกดื่มเบียร์มากกว่าเพราะดื่มเหล้ามาหลายวันแล้ว

“ไปช่วยงานเปิดหลายวันเปิดก็เอาเหล้าหงส์ทอง แม่แสงโสมมาสู่นะ ก็จำเป็นกินกับเปิด วันหลังๆกินบ่ไหวติดกันหลายวันกินกินเบียร์เป็นเพื่อนเปิดเหี้ย(ผู้ให้ข้อมูลคนที่15)

2. ความถี่ของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หมู่บ้านดงในอดีตชาวบ้านมักจะบริโภคเครื่องดื่มในเทศกาลต่างๆ เช่น งานประเพณี งานบุญ งานแต่งงาน งานปอยหลวง ซึ่งเกิดขึ้นไม่บ่อยนัก รวมทั้งจะมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะเพศชายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะมีการบริโภคเมื่อร่วมแรงกันทำงาน เช่นการปลูกข้าว เป็นต้นซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติกันมาภายในหมู่บ้าน ดังผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“สมัยก่อนเปิดบ่ได้กินแบบบะเดี๋ย เปิดกินกันตอนมีการมีงาน มีประเพณี ขึ้นบ้านใหม่ ปีใหม่เมือง งานปอยหลวง กินในหมู่ ป้อชายเปิดทำนาเอามื้อกัน เป็นก็เลี้ยงข้าวยาปลาปิ้ง เลี้ยงเหล้าแก้ปวดแก้เมื่อยเป็นธรรมดามันเป็นธรรมเนียม ที่เปิดทำกันในหมู่บ้าน”(ผู้อาวุโสหมู่บ้านดง)

ต่อมาความถี่ของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีการปลูกพืชในเชิงการค้ามากขึ้นเปลี่ยนจากยังชีพมาเป็นเพื่อค้าขาย เป็นเกษตรผสมผสานมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ เช่นรถพรวนดิน รถเกี่ยวข้าว เข้ามาใช้ในการเกษตร ทำให้สามารถที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็ว เศรษฐกิจก็ดีขึ้นส่งผลให้มีการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ เปรียบเสมือนการสร้างค่านิยมเพื่อแสดงถึงความมีฐานะของตนเองอีกทางหนึ่ง

“สมัยนี้เปิดทำนา ทำสวนกันตลอดทั้งปี ตั้งแต่เอารถ พรวนดิน รถเกี่ยวข้าวมาช่วยทำให้ทำงานได้เร็วขึ้น ไม่เหนื่อยเหมือนสมัยก่อน เศรษฐกิจดี มีดั่งค์ คนก็เริ่มกินเยอะขึ้น

สังสรรค์กันมันเป็นค่านิยมในหมู่บ้านไฟเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เยอะก็จะเลี้ยงเหล้า เลี้ยงอาหารเต็มที่ ถ้าเลี้ยงไม่ดีเปิดก็จะเอาไปเผาไปนินทากัน เมื่อก่อนมีแต่คนเมา กินกันบ่เดียวคนหนุ่มคนเก่าทำเกษตรบ่ว่าจะปลูกหรือเก็บก็เลี้ยงกันหมุนเวียนกันไป แม่หญิงป้อจายกินหมดมันเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว” (ประธานอสม หมู่บ้านคง)

ความถี่ของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังสัมพันธ์กับการจัดงานเทศกาล งานเลี้ยงต่างๆของหมู่บ้าน งานประเพณี งานบุญ หรือแม้กระทั่งงานศพ ทั้งที่หมู่บ้านมีนโยบายร่วมกันกับพระสงฆ์ กำหนด นักเทศบาลออกกฎหมู่บ้านห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานศพแต่หลังจากพิธีฌาปนกิจเสร็จเจ้าภาพก็จะทำการเลี้ยงเหล้า เลี้ยงอาหารขอบคุณชาวบ้านที่มาช่วยงาน รวมถึงผู้หญิงและกลุ่มเยาวชนหญิงที่ไปช่วยงานก็มีโอกาสจะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย

“เวลามีเทศกาลหมู่บ้านเราก็กินเหล้าเยอะนะ ไม่ว่าจะขึ้นบ้านใหม่ ตำนก้วยสลากงานแต่งงาน งานเลี้ยงผีปู่ย่า มันเป็นค่านิยม เป็นการสังสรรค์กัน แต่ยกเว้นงานศพเท่านั้นนะที่ไม่กิน ตูเจ้า(พระสงฆ์)เปิดร่วมมือกับเทศบาลออกกฎหมู่บ้านห้ามกินเหล้าในงานศพถ้างานศพที่ไหนเลี้ยงเหล้า ตูเจ้า(พระสงฆ์)จะไม่สวด พระอภิธรรม แต่ที่น้องเห็นนะพี่หลังเผาศพเปิดก็มาตั้งวงกิน วงใครวงมันแม่บ้านก็กินเบียร์กัน เจ้าภาพเปิดก็เลี้ยงเหล้าเลี้ยงเบียร์ขอบคุณที่มาช่วยงานหมู่บ้านก็ไปกินกับเปิดนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่3)

ส่วนเยาวชนหญิงที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านก็มักจะมียานเลี้ยงสังสรรค์ งานเลี้ยงบริษัท โดยมักมีการเลี้ยงอาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เสมอติดกับเพื่อนร่วมงานต่างหมู่บ้านหรือเสร็จจากการทำงานก็มีการนัดพบปะกันเพื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นครั้งคราว เยาวชนหญิงบางคนก็นัดกันดื่มแถวตำบลแม่เจดีย์ เทศบาลแม่จะจาน บางคนก็นัดกันร้องเพลงคาราโอเกะที่ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามทางเข้าหมู่บ้านคง

“บริษัทก็มียานเลี้ยงสังสรรค์อย่างปีใหม่เมืองก็กินเบียร์กัน บางทียอบริษัทมันทะเล่ไปเปิดก็พาไปเลี้ยงข้าวเลี้ยงเบียร์ กินกันกับเพื่อนร่วมงาน หรือบางครั้งอาทิตย์ สองอาทิตย์ หลังเลิกงานก็นัดกันไปกินเบียร์วันแม่จะจาน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่15)

“กินกับเพื่อนร่วมงาน กินเป็นเต๊อๆ ไม่บ่อย บางเต๊อเลิกงานก็นัดกันไปร้องเพลงคาราโอเกะหน้าหมู่บ้านคงมันเป็นร้านของคนในหมู่บ้านนะเปิดมาเปิดตั้งแต่เดือนสิงหาปีแล้ว กินเหล้ากัน ผ่องก็กินเบียร์” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่13)

3. วิธีและรูปแบบในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วิธีและรูปแบบการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม เช่น การบริโภคในระหว่างการร่วมกิจกรรมในชุมชน การบริโภคในกลุ่มเพื่อนสนิทในโอกาสต่างๆ การชักชวนเพื่อนร่วมงานบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตเยาวชนหญิงเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงานงานเลี้ยงส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ รูปแบบของการดื่มบางคนเลือกที่จะดื่มเบียร์ร่วมกับกลุ่มแม่บ้านหรือบางคนก็ดื่มเหล้าขาวดื่มแบบเพียวๆแล้ววนแก้วภายในกลุ่มแล้วดื่มน้ำตามแต่ก็ดื่มได้ไม่นานเพราะรสชาติของเหล้าขาวและคิริที่รุนแรงทำให้รู้สึกปวดคอเมาเร็วจึงดื่มได้ไม่กี่แก้วแต่ก็ดื่มเพื่อเข้าสังคมตามค่านิยมของหมู่บ้าน

“ไปช่วยงานในหมู่บ้านเพื่อเปิดก๊วนกินเบียร์ บางเต๊อกก็กินเหล้าขาว เจ้าภาพเปิดตังเอมาเลี้ยงถ้ากินเบียร์ยังดี บางคนออก (ริน) เหล้าขาวมาหื้อเพียวๆนะ กินน้ำล่องเหยีย บาคคอขนาด เอาใ้ส้มาอย่างมาจี้แก้ลมเหล้าแต่ก็จำเป็นกินนะเปิดเอมาหื้อถึงดีละ”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่4)

“กินกับกลุ่มแม่บ้านตอนปีใหม่นะเปิดชวนกินก็นั่งกินเบียร์กับเปิด กินแก้วชนแก้ว แต่บ่กินเหล้าขาวน้อมันแรง (แรง) เกินไป”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

การบริโภคในกลุ่มเพื่อนสนิทในโอกาสต่างๆเยาวชนหญิงมีรูปแบบการบริโภคเครื่องดื่มที่แตกต่างออกไปจากการร่วมทำกิจกรรมในชุมชน เพราะกลุ่มเพื่อนสนิทเป็นคนในวัยเดียวกันมีความชอบที่คล้ายกัน และสามารถที่จะพูดทำความเข้าใจได้ง่ายและมีโอกาสที่จะเลือกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกันได้ หรือเมื่อค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หารกันลงตัวโดยเลือกสถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นบ้านเพื่อนสนิทเพราะรู้สึกปลอดภัยหากจะดื่มหนักเพราะมีพ่อแม่ของเพื่อนคอยดูแลอยู่ แต่ส่วนใหญ่ก็นิยมดื่มเหล้าแดง เช่น แสงโสม หงส์ทอง ดื่มผสมกับเครื่องดื่ม เช่น โค้ก สไปรท์ ทำให้รสชาติของเหล้าหวานขึ้นและดื่มง่ายขึ้น บางคนก็เลือกที่จะผสมโซดาน้ำเปล่าเพราะทำให้เหล้าจืดจางและมีความสดชื่นและรสชาติซ่าของโซดาทำให้ดื่มง่ายมากขึ้น

“กินกับเพื่อนสนิทก็ไปกินที่บ้านเพื่อนนะมาได้เต็มที่ เก็บสตางค์กันหารกันออกไปซื้อเหล้ากัน เลือกเอาว่าในกลุ่มกินยี่ห้ออะหยั่งกัน ถ้ากินแสงโสม หงส์ทองจะกินผสม โค้ก สไปรท์ มันหวานดีกินง่าย บางคนก็กินผสมโซดาน้ำเปล่ามันซ่าดี พ่อแม่เพื่อนก็เปิดโอกาสให้กินเต็มที่เปิดก๊วนนั่งกินเป็นเพื่อนเฮฮาพ่อเขาอยู่”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่16)

ส่วนการชักชวนเพื่อนร่วมงานบริโภครีเอดมัลแอลกอฮอล์ และการบริโภครีเอดมัลแอลกอฮอล์หลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตมีรูปแบบที่คล้ายกันคือ ส่วนใหญ่เลือกที่จะดื่มเบียร์มากกว่าดื่มเหล้า โดยให้เหตุผลว่าเป็นเครื่องดื่มที่ดื่มน้อยมาช้าไม่ต้องการที่จะดื่มมากดื่มเพื่อเป็นการเข้าสังคมโดยจะรู้ลิมิตของตัวเองว่าดื่มกับใครที่ไหนเพื่อไม่ให้เกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีแล้วมีผลกระทบกับงานหรือความเชื่อถือในตัวบุคคล

“กินกับเพื่อนร่วมงานส่วนใหญ่กินเบียร์กันบ่กินเหล้าเดี๋ยวนะเขาจะเล่าขำวู้ ใผ่มาได้ยินใผ่เสียความน่าเชื่อถือหมดเลย ยิ่งเป็นครูจะกินจนเมาบ่ได้เลย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17)

“ไปฮับหมาหักข้าวโพดเจ้าของไร่เปลจะเลี้ยงเบียร์ ก็กินกับเปลน้อย กินสักแก้วสองแก้วกินน่กับได้เดี๋ยวนะ สดบ่อยู่กับเนื้อกับตัวกลัวเขาเอาไปเล่าขำวู้ว่ากินจนมาเดี๋ยวนะบ่มีใผ่จ้างหมาหักข้าวโพดแซม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

ส่วนเยาวชนที่แต่งงานมีครอบครัวแล้วส่วนใหญ่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นช่วงตามเทศกาล ประเพณีต่างๆมีการรวมตัวกับกลุ่มแม่บ้านและไม่ค่อยได้ไปดื่มกับเพื่อนสนิทเพราะเพื่อนแยกย้ายไปเรียนต่างจังหวัด โดยรูปแบบของการบริโภครีเอดมัลจะแตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละคน

“บ้านเป็นร้านขายของขายเหล้า ขายเบียร์พอปีใหม่สิ้นปี เปลก็จะมาตั้งวงกินกันที่บ้านน่ะกลุ่มแม่บ้านก็จะมาชวนกินเบียร์ก็กินกับเปลน้อย แก้ว สองแก้วกินไปขายของไป หมู่เพื่อนรุ่นเดียวกันเขาแยกย้ายกันไปเรียนต่างจังหวัดหมดนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“กินเบียร์บางเตี๋ยก็แก้วชนแก้วเหมือนกันนะถ้ากินตอนปีใหม่ (สงกรานต์) กินกับหมู่แม่บ้านเขาตังออก (ริน) หื้อกินใผ่น้ำแข็งเย็นน้อยหื้อมันเย็นจะได้บ่ขม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

4. กิจกรรมระหว่างการบริโภครีเอดมัลแอลกอฮอล์

กิจกรรมที่เยาวชนหญิงบ้านดงกระท่าร่วมระหว่างการบริโภครีเอดมัลแอลกอฮอล์แบ่งออกเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการสังสรรค์ และกิจกรรมจากการช่วยเหลือเจ้าภาพในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ดังรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการรวมกลุ่มในงานสังสรรค์ เป็นการร้องเพลงผ่านคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคาราโอเกะ บางคนร้องเพลงเล่นกีตาร์ไปด้วย การกล่าวถึงบุคคลนอกกลุ่ม การบริโภค เครื่องดื่มร่วมกับการพูดคุยกันในกลุ่มดังมีผู้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“กินเหล้าไปร้องเพลงไปสนุกนะพี่ร้องเพลงคาราโอเกะด้วย ยิ่งปีใหม่เมืองเพื่อน มารวมตัวกันคุยกัน ไปกิน ไป กินหกโมงเย็นจนบางที่สองทุ่มกว่าแม่มาตามให้กลับบ้าน”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“กินไปคุยไปนะปรึกษากันพอง เล่าขำขำกันในกลุ่มพอง”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่20)

“นั่งกินกันเขาก็ร้องเพลงเล่นกีตาร์ไป กินมาก็ไปเปิดเพลงเต้นกันพอง”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่6)

ต่างจากเยาวชนหญิงบางคนเนื่องจากบ้านเป็นร้านค้าของชำ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย เมื่อมีกลุ่มแม่บ้านหรือเพื่อนมานั่งดื่มเบียร์ที่ร้านก็จะร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และทำหน้าที่ขายของไปด้วย

“นั่งกินกับเปิดไปด้วย คอยเก็บตังค์จากลูกค้าที่เปิดมาซื้อของไปด้วยนะกินไป คุยไป ถ้าลูกค้ามากันหลายก็ไปขายของก่อนแล้วก็นั่งกินใหม่”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่6)

5. เหตุผลในการตัดสินใจกลับบ้าน

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เยาวชนหญิงหยุดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น แตกต่างกัน ในเยาวชนหญิงที่กำลังเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้นจะหยุดดื่มเมื่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หมด หรือเมื่อผู้ปกครองโทรตามให้กลับบ้าน ส่วนเยาวชนหญิงที่ทำงานแล้วจะหยุดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อเห็นว่าดึกแล้วจึงแยกย้ายกันกลับบ้าน

“บางครั้งป้อหรือแม่ก็โทร โดยหามาอยู่ไหนกลับบ้านได้แล้วมันดึกแล้วนะ แต่ถ้า เหล้าหมดก็แยกย้ายกันกลับบ้านนะ”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่1)

“กินกันกับเพื่อนที่แม่จะงานบางเตื่อ หรือบางตื่อ ไปกินกันที่ร้านคาราโอเกะหน้า หมู่บ้านถ้าเห็นว่ามันดึกแล้วก็จะแยกย้ายกันกลับบ้าน”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่13)

ส่วนเยาวชนที่แต่งงานแล้วจะกลับบ้านเร็วขึ้นเพราะมีบทบาทหน้าที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัว ได้แก่การดูแลสมาชิกในครอบครัวการเตรียมอาหารให้กับครอบครัว ดังมีผู้ให้ข้อมูลไว้

“กินกับเปลได้บ่เมื่อกินแก้ว สองแก้วก็กลับบ้านนะพี่ (ริบ) ไปทำกับข้าวให้ลูก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

3.2 เริ่มต้นอายุที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ สาเหตุและโอกาสที่นำไปสู่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก

1. ช่วงอายุที่เริ่มบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เยาวชนหญิงส่วนใหญ่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครั้งแรก อายุต่ำกว่า 20 ปี โดยเยาวชนหญิงให้เหตุผลที่แตกต่างกันออกไปในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็นและการชักชวนของเพื่อนสนิทจึงทำให้เยาวชนส่วนใหญ่ตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีการบริโภคทั้งในภายหมู่บ้านและต่างหมู่บ้านบริโภคเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

“เริ่มกินครั้งแรกเลยตอนอายุ สิบสี่ ปี เพื่อนชวนไปกินเหล้าป่นร้านแถว แม่จะงานนะเขาเปิดขายเหล้าป่นก็พากันไปลองกิน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“กินครั้งแรกเลยตอนอายุ สิบแปดปี วันนั้นที่กินมันเป็นงานวันเกิดเพื่อนเขาจัดงาน วันเกิดซื้อเบียร์มาดื่มถึงเลยก็ฝึกกินตั้งแต่นั้นมา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“กินตอนไปเรียนปวสตอนนั้นอายุได้สัก ขาวปี กินมาได้ปีปาย ไปกินกับเพื่อนเป็นกลุ่ม เขากินกันหมดเลยจำเป็นกินกับเขา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“อายุสิบหกก็ลองกินอยากลองว่ารสชาติมันเป็นจะเป็นจะไค บ้านขายตั้งเหล้าตั้งเบียร์เพื่อนก็ห่มมาจวนกินก็เลยลองกินผ่อ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“กินตอนอายุได้สิบห้าละเจ้าปี กินกับเพื่อนดีเรียน โดยกินเป็นงานสลากเพื่อนจวนไปแอ่วและซื้อเบียร์มาลองกินกันดีบ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ส่วนเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้ว จากการสัมภาษณ์พบว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาตั้งแต่ช่วงย่างเข้าวัยรุ่นจากการชักชวนของเพื่อนและดื่มเรื่อยมาจนแต่งงาน หลังจากการแต่งงานก็ยังบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่น้อยลงเมื่อเทียบกับก่อนแต่งงานด้วยบทบาทภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว ดังมีผู้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“กินสมัยอายุได้สิบสี่ปีละมันเป็นค่านิยมในกลุ่มเพื่อนแม่หญิงกินเหล้ากินเบียร์เขาว่ามันดันสมัยดี เพื่อนกินเขาก็กินจนแต่งงาน แต่พอแต่งงานแล้วก็บ่ได้กินเค้าได้มีลูกมีเค้าเนี่ยต้องไปทำกับข้าวม่่วกินเบียร์ก็บ่ได้แฮ่ม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

ขณะที่บางคนตัดสินใจบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะการชักชวนจากผู้ปกครองโดยพ่อเป็นผู้ชักชวนให้ลองดื่มเบียร์เพื่อต้องการให้ตัวเยาวชนได้รู้จักรสชาติของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะได้ไม่ถูกใครหลอกมอมเมาได้

“น้องเริ่มหัดกินตอนอายุ 13 ปีนะ ป๊อชวนกินเบียร์กินครั้งแรก จะได้รู้ว่ากินแล้วมันเป็นจะได้ รสชาติมันเป็นจะได้ จะได้บ่ถูกไฟจุ่มอมเหล้า แต่น้องว่ามันบ่ล่ำเลย รสชาติเหมือนน้ำกระท้อนคงแต่คิดว่าคงอ่อนกว่าเหล้า แต่ก็กินนะป๊ออนุญาตก็กินกะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

2. สถานที่สำหรับบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิง

สถานที่สำหรับบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิงในหมู่บ้านดงนั้นแตกต่างกันโดยบทบาทหน้าที่ เยาวชนหญิงที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรืออุดมศึกษาส่วนใหญ่นิยมที่จะไปดื่มบ้านเพื่อนสนิทโดยรวมกลุ่มกันในช่วงเทศกาลหรือ จัดงานวันเกิด งานฉลองต่างๆที่บ้านเพื่อนทั้งภายในหมู่บ้านและต่างหมู่บ้านโดยให้เหตุผลเรื่องความปลอดภัย และการบริโภคภายใต้สายตาผู้ปกครองของเพื่อนจึงรู้สึกว่าจะมีความปลอดภัยสูงกว่าเมื่อเทียบกับการไปดื่มสถานที่อื่นๆและยังสามารถนอนหลับที่บ้านเพื่อนได้ หากบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไปจนควบคุมสติไม่ได้ ผู้ปกครองของเยาวชนหญิงวิตกกังวลน้อยลงเมื่อทราบว่าลูกสาวไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บ้านเพื่อน ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“น้องเขาจะนัดกันกินบ้านเพื่อนนะป๊อมาได้เต็มตีป๊อ แม่เพื่อนก็อนุญาตให้กินปลอดภัยดี ป๊อแม่ น้องก็บ่ห่วงเพราะป๊อรู้ว่าน้องอยู่บ้านเพื่อนถ้าเมาก็นอนบ้านเพื่อนเลยโทรไปบอกที่บ้านเหี้ย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ไปกินบ้านเพื่อนเหม่หมู่บ้านนะพินัดกันทำงาน บ้านมันใกล้ร้านขายของแถวไปซื้อน้ำแข็งซื้อเหล้าเพิ่มก็บ่ไกล อุ่นใจดี ใฝ่เมาก็หลับจู้ฮั่นนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

ส่วนเยาวชนหญิงที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านมักจะมีการสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานที่ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ตำบลแม่เจดีย์ เทศบาลแม่ชะจาน เพราะมีร้านอาหารที่ให้บริการเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ บริการห้องคาราโอเกะที่มีความทันสมัย มีที่จอดรถกว้างขวางบรรยากาศดีเหมาะกับการสังสรรค์จัดเลี้ยงพนักงานในบริษัท หรือดื่มสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงานดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“นัดกันกินก็แถวร้านแม่จะจานฟอง ร้านลาบ ซอยตรงข้ามเทศบาลแม่จะจานฟอง ร้าน คาราโอเกะฟอง แล้วแต่เจ้าหมู่นะ ดีใจครม้นกว้างบรรยากาศก็ดี เลี้ยงพนักงาน กำเป็นชาวคน”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“กินแถวแม่จะจานนะ พี่กินเบียร์วันเย็นๆบรรยากาศดีเบียร์โปรโมชั่นก็ ถูก”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

ส่วนกลุ่มเยาวชนที่แต่งงานแล้วและทำงานภายในหมู่บ้านมีสถานที่บริโภคแอลกอฮอล์ ภายในหมู่บ้าน บางคนทำงานเกษตรกรรมเก็บผลผลิตเสร็จเจ้าของไร่นาก็จะนำเหล้าเบียร์มาเลี้ยงที่ไร่นา หากมีงานเทศกาลประเพณีก็นิยมไปดื่มในบ้านของกลุ่มแม่บ้านที่สนิทกัน โดยการชักชวนของกลุ่มแม่บ้านรุ่นพี่ หรือบ้านเยาวชนเองเพราะเป็นร้านค้ามีเหล้าและเบียร์บริการลูกค้าในราคาถูกดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“ไปเหมาเก็บข้าวโพดเจ้าของไร่เปิดตังเอามาหื้อกิน หักข้าวโพดเสร็จเปิดก็เอามาเลี้ยงดีไร่ กินก่อนกลับบ้าน แต่ก็กินกันบ่เมินเอาใจเจ้าของไร่ที่อุดล่ำหื้อเลี้ยง ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ มีเทศกาลเตี๋ยหมูแม่บ้านเปิดก็มาจวนไปกินบ้านเปิดนะ เขาตังไปรวมตัวกันกิน บ้านคนนั้นกำคนนี้กำเวียนกันไปนะบ่อนก็มากินดีบ้านน้องเนี้ย บ้านเป็นร้านขายของขายเหล้าขายเบียร์ โดย เปิดตังมารวมตัวกันกินมันถูกขายราคาโปรโมชั่น ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

3. สาเหตุและโอกาสที่นำไปสู่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เยาวชนหญิงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกมีหลายประการด้วยกัน ได้แก่ ความอยากรลองอยากรู้ การถูกเชิญชวนจากบุคคลใกล้ชิดเช่น เพื่อน แฟนหรือสามี จากสมาชิกในหมู่บ้าน และการได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง เช่น พ่อหรือแม่ ตลอดจนความเครียด ความกดดัน ความเสียใจ การทำทายกันในกลุ่มเพื่อน และการลอกเลียนแบบของสมาชิกในครอบครัวที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้เป็นเพียงการเริ่มต้นเข้าสู่เส้นทางของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาต่อมา

สาเหตุของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชนหญิงนั้นแตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าด้วยวัยที่เป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความอยากลองอยากรู้ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งกระตุ้น ความอยากลองอยากรู้ เมื่อมีบุคคลเข้ามาชักชวนให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลหรือ งานสังสรรค์จึงตัดสินใจดื่มเพื่อตอบสนองความต้องการรับรู้ถึงความรู้สึกว่าเมาเป็นเช่นใดรวมถึงรสชาติของแอลกอฮอล์ ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“เพื่อนมันทำกันในกลุ่มนะว่าใครกล้ากินฟอง น่องก็อยากลองเหมือนกันก็เลย ลองกินกับเพื่อนว่ามันจะเป็นอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“ใช้ลอง เลยลองกินสเปย์ฟองก่อน ลองกินในวันเกิดของเพื่อนซื้อมาลองกินกัน เป็นลั้งอยากลองกินฟองกลัวบังคับสมัยตกเทรน เพื่อนก็กินกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“เพื่อนเอามาให้ลองดื่มในงานเลี้ยงปีใหม่ สงกรานต์ ไปเล่นน้ำสงกรานต์ที่บ้าน เพื่อนแล้วเพื่อนไปซื้อฟลูมุนมาหนึ่งโหลหารเงินกันออก แล้วดื่มยกขวดใครขวด มัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

เยาวชนหญิงบางคนให้ข้อมูลว่าสาเหตุของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเป็นสิ่งที่ทำได้เนื่องจากสมาชิกในครอบครัว บุคคลใกล้ชิด เพื่อน รุ่นพี่ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงเกิดการเลียนแบบและการเห็นตัวอย่างจากการโฆษณาทางสื่อต่างๆเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยี่ห้อเครื่องดื่ม นางแบบวัยรุ่นที่ดื่มแล้วดูเทห์ทันสมัย ทำให้เกิดความสนใจเลียนแบบ และเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ตนเองก็สามารถทำได้ไม่ใช่เรื่องเลวร้ายอะไรแม้จะมีสมาชิกในครอบครัวทัดทาน หรือห้ามปราม

“ป๊อ แม่บ่นเหมือนกันนะพี่แต่ ป๊อกินได้เราก็น่าจะกินได้บ่หันเปิ้ลเป็นหยั่ง เลยกิน ฟองมันจะไปเป็นหยั่งคนอื่นเปิ้ลก็กินกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“กินเหล้ามันบ่ใจเรื่องบ่ดี คนใหญ่เปิ้ลยังกินกันเลย รุ่นพี่หลายๆคนก็ยังกินถ้าเขา จะกินฟองมันก็บ่ใจเป็นหยั่งก้า ป๊อแม่ก็ว่ากินได้แต่หื้อสูตัวไปกินบ้านเพื่อนเปิ้ลก็บ่ว่า หยั่งนัก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“เพื่อนร่วมงานเขานัดกันไปกินเบียร์ กลุ่มแม่ญิงเขาชอบกินเบียร์ยี่ห้อ Asahi รส นุ่มๆ หอมนิคๆ หวานหน้อยๆ แล้วเขาโฆษณาว่ากินแล้วไม่อ้วนลงพุงก็เลยชอบดื่ม กัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

นอกจากการมีสมาชิกในครอบครัวเป็นแบบอย่างแล้ว การได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองหรือ การถูกชักชวนจากคนใกล้ชิดและเพื่อนสนิทยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เยาวชนหญิงมีการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การถูกชักชวนจากแฟน จากเพื่อนสนิท รวมถึงรุ่นพี่ทั้งในหมู่บ้านและใน โรงเรียน ดังผู้ให้ข้อมูลว่า

“เพื่อนที่น้องสนิทมันจวนกินตลอดนะพี่ น้องบ่ค่อยชอบเท่าใดมัน همینพอดีเป็น งานวันเกิดเพื่อน เพื่อนก็เลยหื้อกินสลายนะเจ้า ரசาติมันหวาน ไม่ همین พอเห็นว่ามันบ่ همینก็เลยกินแล้วก็เริ่มมากินเหล้าแดงผสมโค้ก มันดื่บกินเหล้าเลยกินได้” (ผู้ให้ ข้อมูลคนที่ 1)

“ป้อบอกลองให้กินดูจะได้รู้รสชาติเวลาไปกินกับกลุ่มจะได้ไม่ถูกเขามอมเหล้าก็ เลยกินตั้งแต่นั้นมานะปี่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“จัดงานวันเกิดที่บ้านเพื่อนมาเต็มบ้านป้อเลยซื้อเบียร์มาเลี้ยง ตอนแรกแม่ก็จ่มว่า เอาเบียร์หื้อลูกกินแต่ป้อก็แย้งว่ากินกับป้อกับเพื่อนในบ้านปลอดภัยกว่ากินนอกบ้านป้อ ดูเลยอยู่ ดึกว่าลั้กไปกินนอกบ้านแล้วเกิดอันตรายป้อแม่บ่ฮู้บ่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17)

“กินครั้งแรกเลยกินงานวันเกิดเพื่อนนะ แฟนชวนให้ลองกินเบียร์ลองให้เพื่อน ตอนแรกก็กินลิโอก่อน ก็ดีนะรสมันไม่บาดคอดีนุ่มๆแต่มันก็ทำให้อ้วนลงพุงนะไม่ เหมือนเดี๋ยวนี้นี้ให้เลือกว่าอย่าง Asahi กินแล้วไม่อ้วนลงพุง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“กลุ่มเพื่อนดีเรียนด้วยกัน หลังจากได้มีโอกาสทำความรู้จักกันก็พากัน ไปลอง กันต่อ ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“เพื่อนชวนกินตอนแรกก็ว่าจะบ่กินเพราะป้อไม่ชอบให้ลูกสาวกินเหล้า แต่แม่ก็ ไม่ได้ว่าอะไรมาก ตอนนั้นเป็นงานส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ไปบ้านเพื่อนมากันเยอะ นัดกันมาเลี้ยงบางคนก็โทรไปบอกที่บ้านว่านอนบ้านเพื่อนพ่อแม่ไม่ต้องเป็นห่วง มีพ่อแม่เพื่อนดูเลยอยู่ เมื่อเห็นว่าเพื่อนมารวมตัวกันเยอะประกอบกับดื่มที่บ้านเพื่อน ไม่ได้ ออกไปดื่มที่ไหนมีพ่อแม่เพื่อนดูเลยอยู่ในสายตาผู้ใหญ่เลยดื่มกัน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

จากการศึกษายังพบสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่เยาวชนหญิงในหมู่บ้านดงมีการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างแพร่หลาย เกิดจากการไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ได้ เพราะสมาชิกในกลุ่มหรือสมาชิกในหมู่บ้านมักจะมีการกระชั้นกะขอให้มีการบริโภค

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เสมอเมื่อมีการรวมกลุ่มกัน ชาวชนหญิงบางคนเคยเรียนในระดับอุดมศึกษารุ่นที่ได้พาไปเลี้ยงรับน้องและมีการเลี้ยงอาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้วยความเกรงใจรุ่นพี่และระบบซีเนียร์ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่รุ่นพี่ทำต่อๆ กันมาจึงบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังมีผู้ให้ข้อมูล

“ตอนนั้นเข้าไปเรียนในเมืองรุ่นพี่เขาพาไปเลี้ยงรับน้อง เลี้ยงอาหารเลี้ยงเหล้าโดยรุ่นพี่เขาก็แจกหื้อกินคนแก่วๆ บ่กินเนื้อก็เกรงใจรุ่นพี่ เป็นธรรมเนียมเป็นการเคารพนับถือ หื้อเกียรรุ่นพี่ รุ่นก่อนๆ เป็ดก็กินกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 20)

“เพื่อนในกลุ่มเขากินกันหมด เลยกินเพื่อให้เข้ากับเพื่อน ได้ถ้าบ่กินเดียวเขาจะว่าเสแสร้งเกลี้ยงยะเหม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 19)

ในขณะที่ชาวชนหญิงบางกลุ่มบางคนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเพราะเผชิญกับความเครียด ความกดดัน ความเสียใจจากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเยาวชน ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“เสียใจอกหักเลิกกันกับแฟนมันอยู่ไกลกัน เพื่อนเลยพาไปกินเบียร์” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

“เพื่อนมันอกหักกะปีเลยชวนกันไปกินเหล้าบ่นที่แม่จะงาน กินแก้เครียด นื่องก็ไปกินเป็นเพื่อนมัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“กินเหล้ามันเป็นการสังสรรค์กันนะบางทีเราเครียดๆ เรียนพิเศษมารู้สึกกดดันเหนื่อย เบื่อเซ็งก็จวนกันไปแก้เซ็งสักหน่อยระบายความเครียด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

4. กิจกรรมในหมู่บ้านที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หมู่บ้านคงในอดีต มีประเพณี เทศกาล หรือกิจกรรมต่างๆ สืบทอดกันมานาน ประเพณีเหล่านี้มักจะมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมด้วยเสมอและมีการดื่มเหล้าบริโภคกันเองในหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่จะมีการบริโภคในกลุ่มผู้ชายตั้งแต่วัยกลางคนไปจนถึงผู้สูงอายุ จะดื่มเฉพาะเวลาที่มีเทศกาลหรือมีกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน ได้แก่ งานบุญต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ งานตามความเชื่อเช่น การเลี้ยงผีเจ้าที่ และงานบุญที่เกี่ยวข้องกับทางวัด เช่น ปอยหลวง ตำนก้วยสลาก รวมถึงงานในเทศกาลต่างๆ เช่น ประเพณีแข่งประเพณีสงกรานต์ จากการสอบถามผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านถึงกิจกรรมที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ทราบว่าแม้ว่าผู้หญิงจะเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ แต่ในกลุ่มผู้หญิงมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยมากและในชาวชนหญิงไม่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลยเพราะในอดีตหมู่บ้านคงยังไม่ยอมรับการบริโภค

เครื่องดัดแอลกอฮอล์ในผู้หญิง เมื่อผู้หญิงคนไหนดื่มจะมีเสียงนิทนาว่ากล่าวเป็นที่รังเกียจของหมู่บ้าน
ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“ตะกอนเปิดกินกันตอนเทศกาลดื่มเหล้ากันคนเดียวบ้าน ใผ่มีงานอย่าง แต่งงาน
ขึ้นบ้านใหม่เปิดก็ดื่มเอามาเลี้ยงแขก ส่วนใหญ่กินในหมู่ป้อจาย แม่หญิงบ่ค่อยกินกัน
ใผ่กินนี้เปิดถึงเล่าขวัญหัวบ้านท้ายบ้านละอ่อนแม่หญิงก็บ่กิน ตะกอนนี้เขาเคร่งเนื้อ
แม่หญิงกินเหล้าเปิดกลัวชาวบ้านว่าหื้อ” (ผู้อาวุโสหมู่บ้านดง)

“สมัยก่อนเปิดกินเหล้ากัน งานแต่งงานพ่อง งานปีใหม่เมืองพ่อง ด้านก้วยสลาก
เลี้ยงผีเจ้าที่ คนเผ่าคนแก่ เปิดกินกัน ดื่มเหล้ากินตะกอนยังบ่มี แม่โจง แสงโสม เบียร์มา
ขาย ถนนมันก็ไม่ค่อยดี” (ผู้ใหญ่ว้านดง)

ปัจจุบันหมู่บ้านดงได้เปลี่ยนจากการบริโภคเหล้าดื่มมาเป็นเหล้าแดง เบียร์ ไวน์คูลเลอร์ จาก
การพัฒนาที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งเรื่องเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมแต่สิ่งที่เปลี่ยนอย่างเห็นได้ชัดคือ
ผู้หญิงรวมถึงเยาวชนหญิงมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างแพร่หลาย โดยบริโภคทั้งเวลามี
กิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน ได้แก่ งานบุญต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ งานงานบุญ
ที่เกี่ยวข้องกับทางวัด เช่น ปอยหลวง ด้านก้วยสลาก รวมถึงงานในเทศกาลต่างๆ เช่น ประเพณีฮีตสิบ
ประเพณีสงกรานต์ รวมถึงการเก็บผลผลิตทางการเกษตรกรรมก็มีการเลี้ยงเครื่องดัดแอลกอฮอล์ใน
กลุ่มผู้หญิง จากการสอบถามผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน พบว่าผู้หญิงและเยาวชนหญิงได้เข้ามา
มีบทบาทในกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านเกิดความสนิทสนมคุ้นเคยกันและชักชวนกันบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์มากขึ้นนอกจากนี้ยังมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามการเลี้ยงสังสรรค์ในโอกาส
ต่างๆ เช่น การฉลองวันเกิด งานฉลองส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ งานสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงาน จาก
การสอบถามผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านถึงกิจกรรมที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้
ทราบว่า ในการจัดงานหรือจัดกิจกรรมต่างๆ มีการบริโภคเครื่องดื่มทั้งเหล้ากลั่น เหล้าแดง เบียร์เป็น
จำนวนมากดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“บ่เคี้ยว เปิดกินเหล้าแสงโสม แม่โจง หงส์ทอง บางคนก็กินเบียร์ในหมู่แม่หญิง
ก็กินกัน ขนาด ใผ่ถึงบ่ว่าใผ่ก็จวนกันกินนะ” (ประธานอสม หมู่บ้านดง)

“บ่ว่างานเทศกาลหรืองานประเพณีก็กินเหล้ากินเบียร์กัน บ้านไหนมีขึ้นบ้านใหม่
เปิดก็ซื้อมาสักถังเลี้ยงกัน หมู่แม่บ้านเขาก็กินเบียร์จวนละอ่อนแม่หญิงมากินด้วยเขาเยอะ
ก้านด้วยกัน” (ผู้อาวุโสหมู่บ้านดง)

“ถ้าบ้านเขามีงานบุญขึ้นบ้านใหม่หรือว่างานสังสรรค์กินเลี้ยงกันนะ ก็จะมีกินเหล้ากันกลุ่มแม่บ้านก็กินกันนักเหมือนกันจนแ้วเหล้าต่อๆกัน ไปน้องก็ไปร่วมวงกับเปิ้ล ฟ่องแต่บ๊อย”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“งานขึ้นบ้านใหม่ กฐิน งานแต่งงาน งานสลากภัต เปิ้ลก็กินเหล้ากันนะพี่พอเขาไปยะก้านเปิ้ลถึงออกหื้อกิน”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“งานปอยหลวง เป็นงานประเพณีที่ชาวบ้านเปลี่ยมนำเหล้าขาว เบียร์ เหล้าแดง เตรียมไว้สำหรับเลี้ยงแขก ยะชนมจัก (ขนมเทียน) ไว้แจกคนที่มาร่วมทำบุญพร้อมเลี้ยงเหล้าเปิ้ล”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16)

“เวลามีเทศกาลหมู่บ้านเขาก็กินเหล้าเยอะนะไม่ว่าจะขึ้นบ้านใหม่ ตำนก้วย สลาก งานแต่งงาน งานเลี้ยงศิษย์ มันเป็นค่านิยม เป็นการสังสรรค์กัน แต่ยกเว้นงานศพ เท่านั้นนะที่ไม่กิน ตูเจ้า (พระสงฆ์) เปิ้ลร่วมมือกับเทศบาลออกกฎหมายห้ามกินเหล้าในงานศพถ้างานศพที่ไหนเลี้ยงเหล้า ตูเจ้า (พระสงฆ์) จะไม่สวด พระอภิธรรม แต่ที่น้องเห็นนะปีหลังเผาศพเปิ้ลก็มาตั้งวงกิน วงใครวงมันแม่บ้านก็กินเบียร์กัน เจ้าภาพเปิ้ลก็เลี้ยงเหล้าเลี้ยงเบียร์ขอบคุณที่มาช่วยงาน”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

นอกจากจะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเทศกาลหรือประเพณีต่างๆแล้ว การเก็บผลผลิตทางการเกษตรกรรมหรือแม้แต่การเพาะปลูก ก็มีการเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้หญิงและเยาวชนหญิง บางคนร่วมทำงานเก็บผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งทางเจ้าของไร่จะนำทั้งอาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเลี้ยงเป็นการขอบคุณเสมอ ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“กลุ่มแม่บ้านก็จะรวมตัวกันตั้งวงกินเบียร์หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จพอไปเมาหักข้าวโพดเสร็จก็จะตั้งวงกันกินเบียร์ที่เจ้าของไร่เอามาเลี้ยงก่อนกลับบ้านแต่ก็กินกันไม่นานเอาใจเจ้าของไร่ที่อุตสาหกรรม”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“เท่าที่เห็นนะที่บ้านเรานิยมกินเหล้า กินเบียร์กันว่าเทศกาลงานบุญ งานแต่งงาน สงกรานต์ งานปอยหลวง กินหมดนะทั้งแม่หญิงป้อชายแม่แต่ไปสวน ไปนา ทำงานเสร็จเจ้าของไร่ก็เลี้ยงเหล้าตามธรรมเนียม”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

3.3 เงื่อนไขที่สนับสนุนให้มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. สังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

หมู่บ้านดงมีลักษณะครอบครัวขยาย ประกอบไปด้วยสมาชิกภายในครอบครัว ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย การประกอบอาชีพของชาวบ้านส่วนใหญ่ คือ อาชีพเกษตรกรรม ในอดีตมีการปลูกพืชหลายชนิด เช่น ปลูกข้าว ปลูกพริก ปลูกขิง กระหล่ำปลีตามลำดับ ชาวบ้านดงมีความผูกพันกันในลักษณะสังคมชนบท ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน เช่นการช่วยเหลือกันในงานศพ งานบวช เป็นต้น

จากการสอบถามผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของหมู่บ้านดง ทำให้ทราบว่าในอดีตการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมีเฉพาะผู้ชาย โดยมักจะดื่มเหล้าเพื่อบริโภคในเทศกาล งานประเพณีเท่านั้น การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิงในหมู่บ้านดงที่ผ่านมานั้น พบว่ามีการบริโภคอยู่เพียงเล็กน้อย และไม่มีมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลยในกลุ่มเยาวชนหญิง เนื่องจากสังคมของหมู่บ้านเป็นสังคมปิดการสังสรรค์ติดต่อกับพื้นที่อื่น ๆ ยังมีความลำบาก และมีการทำการเกษตรเพื่อยังชีพไม่ใช่เพื่อการค้าขายเศรษฐกิจไม่เฟื่องฟูเหมือนปัจจุบัน ประกอบกับทัศนคติเชิงลบของชาวบ้านต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิง เมื่อผู้หญิงมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะถูกว่ากล่าวตักเตือนจากคนในครอบครัวตลอดจนมีเสียงนินทาว่ากล่าวเป็นที่รังเกียจของสมาชิกคนอื่นๆในหมู่บ้านดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“สมัยตะกอนแม่หญิง นี่เปิดก็มีกินกันผ่องแต่บ่นัก ละอ่อนแม่หญิงนี่เปิดบ่นักกัน ตะกอน แม่หญิงอยู่กับบ้านบ่นักได้ออกไปไหนนัก บ่นักแม่ว่าจะ ไคก็ยะจะอัน เชื้อฟ่งบ่นักแม่ บ่นักนิยมนักกันกล้วเปิดจะว่ากัน คนในหมู่บ้านจะเล่าขำขึงกัน หัวบ้านท้ายบ้าน บ่นักแม่เป็นเคียด เป็นฮ้อน” (ผู้อาวุโสหมู่บ้านดง)

ในปัจจุบันหมู่บ้านดงมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีการสร้างถนนเพื่อสัญจรติดต่อกับพื้นที่อื่นๆ ที่มีความเจริญรับวัฒนธรรมต่างเข้ามาสู่หมู่บ้าน มีคนนอกหมู่บ้านเข้ามาอาศัยในหมู่บ้านมากขึ้นและนำวัฒนธรรม เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาในหมู่บ้าน สังคมเปิดกว้างขึ้น โดยชาวหมู่บ้านดงยังเปลี่ยนการทำการเกษตรจากยังชีพมาเป็นเพื่อการค้า ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นผู้ประกอบการสามารถให้เงินไปใช้จ่ายได้มากขึ้น จากให้ครั้งละ 50 - 100 บาท ก็สามารถให้ได้ 100 - 500 บาทต่อครั้ง ทำให้มีเงินพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกอบกับ เยาวชนหญิงสามารถออกไปเรียนรู้ประสบการณ์นอกหมู่บ้านและนำกลับเข้ามาในหมู่บ้านแม้ พ่อแม่ห้ามปรามการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิงแต่ก็ไม่สามารถห้ามได้ ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“บ่เหมือนสมัยนี้หนา บ่เคี้ยวมันเจริญเร็วไปหากันได้หมด มันเปิดเป็นอิสระนัก
ขึ้น ละอ่อน ไปดั่งนอกสู้นั่นอะหย่งนัก บ่อแม่ว่าก็บ่ฟัง ไข่สู้ไข่หัน ไข่กินเหล้า เมายา
ก็กิน”(ผู้อาวุโสหมู่บ้านคง)

“เดี๋ยวนี้หมู่บ้านเฮมันเจริญนะปี เศรษฐกิจก็ดี พ่อแม่หาดังค์ได้นักกว่าเดิม เวลา
น้องขอตั้งค้มันก็ได้้นักกว่าเมื่อก่อนจากหื้อครั้งละ 50-100 บาท ก็สามารถหื้อได้ 100-500
บาท พอเพื่อนจวนกินเหล้าเฮาก็อุ่นใจว่าเฮามีเงินหารกับเพื่อนมันจะได้บ่น่าเกียจ แต่ถึงบ่
จ่ายเขาก็เลี่ยนนะแต่เกรงใจเขา”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

นอกจากนี้ปัจจุบันหมู่บ้านคงอยู่ใกล้กับถนนตัดผ่านเชียงใหม่-เชียงรายและเชื่อมต่อกับ
หมู่บ้าน มีการก่อตั้งเทศบาลขนาดใหญ่คือเทศบาลแม่จะจานซึ่งอยู่ไม่ห่างจากหมู่บ้านเป็นตำบลแม่
เจดีย์ มีตลาดสดขนาดใหญ่ที่เปิดขายทั้งเช้าเย็น มีร้านเซเว่นอีเลฟเว้นมาเปิดตลอด 24 ชั่วโมง มีโลตัส
สาขาย่อยมาเปิดขายข้างไม่ไกลจากหมู่บ้านทำให้สามารถเลือกซื้อแอลกอฮอล์ได้หลากหลายยี่ห้อ
มากขึ้นถึงแม้จะเปิดขายเป็นเวลาแต่ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการซื้อเพราะอยู่ใกล้หมู่บ้านสามารถเลือก
เวลามาซื้อตามกฎหมายกำหนดได้ตลอดประกอบกับร้านค้าในหมู่บ้านก็ได้เปิดขายแอลกอฮอล์ทุก
ร้านดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“บ้านเฮานะเดี๋ยวนี้มีร้านเซเว่นอีเลฟเว้น มาเปิดใกล้หมู่บ้านนะ และก็มีโลตัสมา
เปิดทั้งซ้ายทั้งขวาข้างหมู่บ้านเลย สามารถเลือกซื้อแอลกอฮอล์ได้เลยมีหลายยี่ห้อ ถ้าเลย
เวลาซื้อก็จะไปซื้อในหมู่บ้านแทนเพราะว่าร้านขายเหล้าในหมู่บ้านก็เยอะ แต่มีให้เลือก
น้อยกว่า”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

ประกอบกับในหมู่บ้านคงไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้านจึงนิยมส่งลูกหลานไปเรียนต่างตำบลต่าง
หมู่บ้านและชาวบ้านที่มีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาที่ตัวอำเภอ
เวียงป่าเป้า เมื่อจบชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็ส่งไปเรียนต่อในตัวจังหวัดต่างๆ ได้แก่ จังหวัด
เชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา และเมื่อผู้ที่ไปศึกษาในพื้นที่อื่นๆ กลับมายังหมู่บ้านคง ก็
ได้รับเอาวัฒนธรรมนั้นๆ กลับเข้ามายังหมู่บ้าน จึงทำให้หมู่บ้านคงมีทัศนคติและค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง
ไป

ด้านวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อของหมู่บ้านคง เป็นไปตามลักษณะของประเพณี
วัฒนธรรมและความเชื่อของชาวล้านนาโดยทั่วไป ประเพณีและวัฒนธรรมของของหมู่บ้านได้แก่
ประเพณีสงกรานต์ ประเพณียี่เป็ง ปอยหลวง พิธีแต่งงาน พิธีขึ้นบ้านใหม่ งานศพ ส่วนด้านความเชื่อ

นั้นชาวบ้านมีความเชื่อในเรื่องสิ่งที่เหนือธรรมชาติที่คอยปกป้องรักษาคุ้มครองชีวิต ทรัพย์สินและพืชผลทางการเกษตร ได้แก่ การนับถือผีปู่ย่า การนับถือผีเจ้าที่

ในอดีตวิถีชีวิตของชาวบ้านเกี่ยวข้องกับเครื่องเค็มแอลกอฮอล์ในด้านพิธีกรรมความเชื่อ โดยใช้เครื่องเค็มแอลกอฮอล์เป็นเครื่องเซ่นไหว้เพื่อบวงสรวงและใช้สำหรับการต้อนรับผู้ที่มาช่วยเหลือร่วมกิจกรรม ได้แก่ การช่วยเหลือในงานขึ้นบ้านใหม่ การลงแขกเกี่ยวข้าว ปลูกข้าว เป็นต้น นอกจากนี้เครื่องเค็มแอลกอฮอล์ยังใช้สำหรับต้อนรับแขกและใช้ในงานสังสรรค์เมื่อถึงเทศกาล หรือประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีฮีตสิบสอง ประเพณีสงกรานต์ ซึ่งการบริโภคเครื่องเค็มแอลกอฮอล์สมัยนั้นมีการบริโภคในกลุ่มผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ และประเภทของเครื่องเค็มแอลกอฮอล์ที่บริโภคกันคือ เหล้าต้มที่ต้มกันเองภายในบ้าน

ปัจจุบันเครื่องเค็มแอลกอฮอล์ได้นำมาใช้ในทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน โดยมีการใช้เพื่อการเลี้ยงต้อนรับผู้ที่มาเยือน งานเลี้ยงฉลองในโอกาสต่างๆ รวมถึงงานศพแม้จะมีกฎหมายห้ามบริโภคเครื่องเค็มแอลกอฮอล์ในงานศพ แต่ชาวบ้านหันมาเลือกบริโภคหลังทำพิธีฌาปนกิจเสร็จและการบริโภคที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ชายส่วนใหญ่ได้แพร่กระจายไปกลุ่มผู้หญิงรวมถึงกลุ่มเยาวชนหญิงจากการศึกษาพบว่า งานเลี้ยงฉลองต่างๆเกิดจากการที่ชาวบ้านมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นโดยค่าใช้จ่ายส่วนมากในการจัดงานต่างๆจะใช้จ่ายไปกับเครื่องเค็มแอลกอฮอล์และมีการสังสรรค์ที่บ่อยครั้งกว่าในอดีตที่ผ่านมา และเหล้ามีหลากหลายยี่ห้อ บางชนิดปรับปรุงรสชาติให้หวานขึ้นดื่มได้ง่ายขึ้น สังคมเปิดกว้างยอมรับเรื่องผู้หญิงบริโภคเครื่องเค็มแอลกอฮอล์ได้มากขึ้น ผู้ปกครองของเยาวชนหญิง ยอมรับการบริโภคเครื่องเค็มแอลกอฮอล์ของเยาวชนหญิงได้มากขึ้น ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“เมื่อก่อนนะเหล้าแดงมันหายากและแพงนะ มีแต่เหล้าต้ม พอเศรษฐกิจมันดีเปื่อก็กินมากขึ้นเหล้าแดงพออง เบียร์พออง บางคนเปื่อก็กินไวน์มันหวานกินง่ายชาวบ้านก็กินกันเยอะกินทั้งผู้หญิงผู้ชาย วัยรุ่นคนแก่ก็กินกันเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว เหล้าก็หลายยี่ห้อกินง่ายขึ้นพ่อแม่เปื่อก็กินไวน์น้อยลง กินได้แต่ก็ต้องกินให้เปื่อก็กินนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“บ้านคงมีความเจริญอย่างรวดเร็วระดับจาก อบต เป็นเทศบาล มีร้านเซเว่น อีเลฟเว่น มาเปิดให้บริการตลอด 24 ชั่วโมงใกล้หมู่บ้าน คิดว่าตอนนี้หมู่บ้านอยู่ใกล้กับแหล่งอารยธรรมที่เจริญเศรษฐกิจก็ดี ประชาชนในหมู่บ้านดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย เทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาในหมู่บ้านพ่อแม่หาเงินได้เยอะกว่าเดิม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

สิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดคือสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานในการถ่ายทอดสิ่งต่างๆ ข้อควรปฏิบัติ ข้อห้าม กฎเกณฑ์ทางสังคมให้สมาชิกในครอบครัว จึงสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างประสบการณ์ชีวิตให้แก่บุคคลมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิด ทักษะ บุคคลที่ประกอบไปด้วย พ่อ แม่ ลูก อาจรวมถึงญาติพี่น้อง บุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ชักจูงให้สมาชิกได้เรียนรู้เป็นแนวทางในการปฏิบัติจนกลายเป็นทัศนคติและค่านิยมของบุคคล สังคมในบ้านคงส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย แต่จากการศึกษาพบว่าครอบครัวกลุ่มเยาวชนหญิงส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และบางครอบครัวมีการหย่าร้างทำให้เยาวชนหญิงอยู่กับแม่สองคน ดังนั้นทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้เยาวชนเพียงพอหรือไม่มีคนในสมาชิกคอยห้ามปรามหรือ ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติให้กับเยาวชนต่อการพัฒนาความคิด ทักษะ หรือบางคนผู้ปกครองอนุญาตให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบกับสิ่งที่เยาวชนพบเห็นในครอบครัวคือการบริโภคเครื่องดื่มของผู้ปกครองหรือคนใกล้ชิด ตัวเยาวชนเองจึงเห็นเป็นเรื่องที่เยาวชนเองก็สามารถทำได้เช่นกัน ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“น้องอยู่กันสองคนกับแม่ ป๊อกับแม่เปลเล็กกันเมินละ แม่ไปโด้ง(ทุ่งนา)น้องก็อยู่บ้านเพื่อนก็ปากันมากินเหล้าที่บ้านเนี่ย แม่ก็ฮู้ละเปลบอกว่ากินดีบ้านเราจะได้บ่เป็นห่วง ตัวแม่เปลก็กินเหมือนกันนะปีเปลกินกับหมูที่ยะก้าน โด้ง(ทุ่งนา) เพื่อนก็ชอบมาบ่มี ไข่เผือกผัดกันเอาคนเดียว ถ้าไข่เมากันนอนบ้านเนี่ย ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“ป๊อซื้อเบียร์มาเลี้ยงในงานวันเกิด ก็กินด้วยกันกับป๊อกับแม่นะ เปลก็กินก็กินนะ(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17)

“ชาวบ้านก็กินกันนักกินดังแม่หญิงป๊อจาย วัยรุ่นคนแก่ก็กินกันเหมือนเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้ว เหล้าก็หลายยี่ห้อกินง่ายขึ้นพ่อกับแม่เปลก็ว่าน้อยลง กินได้แต่ก็ต้องกินให้เปลเห็นนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

2. บทบาทหน้าที่ในสังคม

ในด้านบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านแบ่งเป็นหน้าที่ของของผู้ชาย และผู้หญิง โดยผู้ชายมีบทบาทหน้าที่ในการจัดเตรียมสถานที่ เต้นท์ โต๊ะ เก้าอี้ ส่วนผู้หญิงดูแลเรื่องอาหารตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบในการประกอบอาหาร การประกอบอาหาร การจัดอาหารสำหรับผู้ที่มาร่วมงาน รวมถึงการทำความสะดวกสบายต่างๆ ภายหลังการดำเนินงานเสร็จสิ้น

บทบาทหน้าที่ของเยาวชนหญิงในการช่วยกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน จากการศึกษพบว่า เยาวชนหญิงบางคนเมื่อแต่งงานแล้วจะมีบทบาทอย่างมากในการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของหญิงที่สมรสแล้ว โดยเฉพาะเยาวชนหญิงที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะมีส่วน

ร่วมในการดูแลผลิตผลทางการเกษตรของครอบครัวทำให้ได้พบปะสังสรรค์กับกลุ่มแม่บ้านบ่อยจึงเป็นหนึ่งในสมาชิกกลุ่มแม่บ้านและจากการที่เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นทำให้เยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วมีโอกาสนในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมดังกล่าว ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“พอน้องแต่งงานเมื่อปี เปิ้ลมีงานศพที่ไหนก็จำเป็นได้ไปช่วยเปิ้ลนะเป็นตัวแทนของบ้านมาช่วยเปิ้ล เข้าไปช่วยเปิ้ลอยู่ห้องครัว ซ้ำอันหมาหักข้าว โทคคนที่รู้จักกันไปต่างใครเขาก็ต้องกินเหล้า เปิ้ลจวนกินเขาก็กินกับเปิ้ลนะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“หยั่งมีงานแต่งงานที่บ้านน้องชายเหล้าขายเบียร์เจ้าภาพเปิ้ลมาสั่งเอาไปส่งน้องก็เอาไปหื้อและก็แวะช่วยงานเปิ้ลนะ หมู่แม่บ้านที่รู้จักกันเขาต้องจวนไปกินเบียร์” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

ส่วนเยาวชนหญิงที่ยังไม่แต่งงาน ส่วนใหญ่มีบทบาทในกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านแตกต่างกันออกไป บางคนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยเข้าไปร่วมช่วยงานครัว เสริฟอาหารช่วยต้อนรับแขก บางคนเข้าร่วมกิจกรรมทางสาธารณสุขโดยเป็นรองประธานเยาวชนกลุ่มหนุ่มกลุ่มสาวทำกิจกรรมร่วมกัน ฝึกเยาวชนรุ่นน้องให้ช่วยเหลือสังคม ช่วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการรณรงค์ในการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“แม่หื้อไปช่วยงานศพ ไปช่วยเปิ้ลยก้าน ช่วยในครัวเป็นแม่ครัวชอยผักชอยจิ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

“ปีใหม่เมืองเปิ้ลตั้งมาขอหื้อไปช่วยเพื่อนต้อนรับหัววัดดีเปิ้ลมาคำหัวตุ้เจ้า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ถ้าบ้านเขามีงานศพ พ่อแม่ก็จะหื้อไปช่วยเสริฟข้าวเสริฟน้ำช่วยเปิ้ลนะปี แล้วน้องเองก็เป็นช่างเพื่อนให้หมู่บ้านตวยเวลาหมู่บ้านอื่นเปิ้ลมาคำหัวตุ้สูง (เจ้าอาวาสวัดบ้านคง) น้องก็ไปเพื่อนต้อนรับเปิ้ล” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“น้องเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนหมู่บ้านก็ช่วยหมู่ อสม.เปิ้ลรณรงค์ป้องกันไข้เลือดออกพ่อง สอนรุ่นน้องเพื่อนพ่อง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“ไปช่วยเปิ้ลยก้านในครัว ยะอันยะนี้ เก็บถ้วยเก็บครัวยังเปิ้ล” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17)

“บางครั้งก็ไปช่วยเปิดลานเนื้อในครัวห้อง จัดโต๊ะเก้าอี้ ห้อง เวลาลานเปิดก็เอาใส่
มาย่างมาจี่แก้มเหล้า”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

3. ความหมายของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการศึกษาความคิดเห็นของเยาวชนหญิงในเรื่องการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า
เยาวชนหญิงส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นพฤติกรรมที่ใช้สำหรับการ
เข้าสู่สังคมได้ง่ายขึ้นและเป็นการสร้างมิตรภาพระหว่างบุคคลกับบุคคล ช่วยลดอคติที่เกิดขึ้นโดยใช้
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังได้ให้ความเห็นว่าการบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์เป็นการเปิดมุมมอง จากการที่เคยถูกกฎเกณฑ์ข้อบังคับประเพณีนิยมเก่าๆกีดเอาไว้ภายใต้
คำว่าผู้หญิงเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้รู้สึกอิสระมากขึ้น

“น้องว่าการกินเหล้ามันเป็นอะหยั่งตีมัน (สนุก) ดินะพี่ กินแล้วเข้ากับคนอื่นได้
ง่าย”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“มันเป็นการเข้าสังคมนะพี่ บางทีมันก็ทำให้อลดอคติต่อกันเน้อ ชนแก้วแล้วมันดึง
ดิหมคนะบ่ย้ายบ่ตีหากู้อือแหมก่าบางเดือนดกกันมาปะกันก็ใช้เหล้าเน้อเป็นตัวสร้างสีสัน”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“มันเป็นการเข้าสังคม มันเหมือนเป็นการเปิดมุมมองที่เคยถูกข้อบังคับกฎเกณฑ์
ประเพณีเก่าๆกีดเอาไว้ภายใต้คำว่าแม่หญิง พอเฮได้กินเหล้าได้เข้าสังคมสังสรรค์กับกลุ่ม
มันทำให้อิสระ”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“เพื่อนในกลุ่มนะเขากินกันหมดพอเขาเซ (จะยั่นจะยอ) หือกินน้กๆเข้าก็เลยกิน
กับเขา”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

จากการศึกษาพบว่าเยาวชนหญิงได้ให้ความหมายของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่า
เป็นการ ดื่มเพื่อระบายความเครียด ความเสียใจต่างๆที่เกิดขึ้นกับตัวเยาวชนหญิง ดื่มเพื่อผ่อนคลาย
ทางอารมณ์บ้างช่วงบางจุดในจังหวะบางช่วงบางตอนของชีวิต ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“มันคือยาแก้เครียดชั้นดีที่กินแล้วได้ผลดีถ้าร้องเพลงไปด้วยยังตีมันขนาด ชนิด
ที่ว่ากินเหล้าแล้วทำให้ลืมโลก รู้ตัวอีกทีก็หมดไปหลายขวด”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“เป็นการปลดปล่อยอารมณ์อย่างหนึ่งเช่นเมื่อเราเสียใจมากๆเมื่อคัมจะรู้สึกดีขึ้นเหมือนมันได้ระบายอารมณ์คัมไปเดินไปร้องเพลงไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“มันมันวุ่นเวลากินจะได้ไม่ต้องไปสนใจใครมาก นื่องเป็นทอมเนื้อเขาก็แซว บางครั้งก็เครียดนะแต่พอกินเหล้าก็อิมช่างมันเตอะ ใครจะว่าอย่างไรก็ช่างเขาเตอะ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“กินเหล้ามันเป็นการสังสรรค์กันนะบางที่เราเครียดๆเรียนพิเศษมาารู้สึกกดดันเหนื่อย เบื่อเซ็งก็ชวนกันไปแก้เซ็งสักหน่อยระบายความเครียด” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการสอบถามเยาวชนหญิงที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีการเปิดเพลง คาราโอเกะร้องเพลงกันโดยใช้โปรแกรมเปิดเพลงผ่านคอมพิวเตอร์ ถูกนำมาใช้สำหรับร้องเพลงระหว่างที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานเลี้ยงสังสรรค์ หรือเยาวชนบางกลุ่มก็เลือกที่จะไปร้องเพลงคาราโอเกะที่ตั้งอยู่หน้าหมู่บ้านคงเพราะสามารถเปิดเสียงดังได้มีพนักงานคอยให้บริการ ดังมีผู้ให้ข้อมูล

“กินไปร้องเพลงคาราโอเกะไปนี่กินได้ยาวเลยนะปี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ร้องเพลงคาราโอเกะด้วยกินเหล้าด้วยมันมันวุ่นนะปี้กินได้เรื่อยๆถ้าปี้มีมันกับมันวุ่น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“เขามัวก้าไปร้องเพลงนะ บางคนฮ้องหลายเพลงหลบเหล้า บางเตื่อรู้ไมค์กัน บ่สนใจเหล้าละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“เลิกงานกันคักกินไปร้องเพลงคาราโอเกะพองหน้าหมู่บ้านเฮนี่ กินเหล้าด้วยบางเตื่อเฮฮ้องเพลงก็บ่อยากปิ๊กบ้านเตื่อเขาก็เซิร์ฟเหล้าไปเรื่อยๆมันก็กินเหล้ากันจิ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

นอกจากการร้องเพลงคาราโอเกะแล้วเยาวชนหญิงบางคนยังให้ข้อมูลว่าเทคโนโลยีที่เข้ามาในสมัยนี้มีความเจริญมาก มีการใช้มือถือที่เป็นโซเชียลมีเดียที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้อย่างรวดเร็วมีการโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านทางมือถือ ผ่าน FACEBOOK แล้วสามารถส่งต่อข้อมูลไปให้เพื่อนเมื่อพบว่าโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันไหนน่าสนใจ มียี่ห้ออะไรบ้าง และชักชวนกันไปทดลองซื้อมาบริโภค ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“ยิ่งเดี๋ยวนี้มีมือถือมีอินเทอร์เน็ต มี Facebook เนื้อหาล้ำยี่ห้อไหนหันหมดยิ่งโฆษณาเหล้าทำดินะปี่ยะหื้อเราอยากลองกินยี่ห้อที่โฆษณากี่ชวนกันไปซื้อมาลองกินกันแต่ก็แพงเนื้อ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“บางเตื่อเห็นเขาโฆษณา อย่างเหล้าริเจนชีเขาแชร์มาหื้อพ่อทางมือถือ นางแบบงามขนาดใส่ชุดวรรณคดีไทย ชอบขนาดเลยติดตามดูไปเรื่อยๆเลยอยากลองกินพ่องเห็นหลายเตื่อหลายโฆษณาละ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“บ่เดี๋ยวจะใช้ Facebook ในการแชร์ส่งต่อการโฆษณาโปร โมชั่นเหล้าเบียร์ยี่ห้อต่างๆได้รวดเร็วยิ่งกว่าโฆษณาทางทีวีเหมะปะ เห็นตึงรูปตึงเสียงแถมส่งไปหื้อกันพ่องก็ได้ด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

4.4 ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเยาวชนหญิงนั้นแตกต่างกันออกไป ในกลุ่มเยาวชนหญิงที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษา บางคนไม่ค่อยพบปัญหาที่กระทบมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“ก็ไม่เห็นมีอะหยังปะป๊อแม่ก็ไม่ว่าอะไร พ่อชวนกินต่างหาก แม่ก็แล้วแต่พ่องกินก็ไม่เคยเอารถไปชนสักครั้งนะ เพราะน้องรู้สึกตัวตลอดไม่ได้กินจนเมาหรือขาดสติสักเตื่อ ผลการเรียนก็ไม่ได้แยลงนะเพราะคิดว่าไม่ได้กินบ่อยหรือกินทุกวันนะไม่น่าจะมีผลอะหยัง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“เกรคน้องอยู่ในระดับปานกลางนะปะคิดว่า บ่นามีปัญหาอะหยังเพราะน้องบ่ได้กินเหล้าตลอดกินเป็นครั้งคราว บางช่วงเท่านั้นเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

เยาวชนหญิงบางคนให้ข้อมูลว่ามีผลกระทบกับผลการเรียนเกรดเฉลี่ยสะสมไม่ดี หลังจากมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และไปเรียนในตอนเช้ารู้สึกเวียนศีรษะ สมองไม่ปลอดโปร่ง เรียนไม่รู้เรื่อง ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“ถ้าเรากินตอนเย็นเนื้อพื้ ตอนเช้ามาไปโรงเรียน จะมีหัวเรียนไม่รู้เรื่องมันแะอัยอยู่ บางครั้งน้องคิดว่ามันทำให้เกรดตกนะแต่ก็เป็นบางวิชา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

นอกจากนี้ยังพบว่าเยาวชนหญิงส่วนใหญ่มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกับครอบครัวหรือกับเพื่อน เนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“กินเหล้ากลับบ้านเมื่อใดพ่อก็ด่าตลอด ว่าเป็นผู้หญิงกินเหล้ามันไม่เหมาะสมมา แต่แม่แค่เตือนเฉยๆว่าอย่าดื่มจนเมาควบคุมตัวเองไม่ได้เราเป็นผู้หญิงเกิดอะไรขึ้น มันจะเสียหาย บางทีน้องก็ลักกินนะแล้วก็กินใบเบม้น (ใบฝรั่ง) เพราะว่ามันช่วยดับ กลิ่นเหล้าได้”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“กินเหล้ามาแล้วตื่นสายไปโรงเรียนบ่น ป่อก็คำเรื่องนี้ประจำพ่อกลัวว่าจะเสียคน เสียการเรียน และกลัวว่าจะเมาแล้วพลัดทำไปมีเพศสัมพันธ์ก่อนวันอันควร ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“บางเต๊อกินดื่มเหล้ากับเพื่อนในกลุ่มก็มีทะเลาะกันพองเพราะต่างคนต่างเมา อู้กัน บู้เรื่อง สื่อสารกันผิดและทะเลาะกัน ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

เยาวชนบางคนทำงานแล้วได้ให้ข้อมูลว่าเกิดผลกระทบกับตัวเองขณะที่เรียนหนังสือในระดับอุดมศึกษาอันเนื่องมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางเพศกับแฟนหนุ่มครั้งแรกและไม่ได้ป้องกัน แฟนหนุ่มจึงหาวิธีคุมกำเนิดโดยให้กินยาคุมฉุกเฉิน และมีความสัมพันธ์กันเรื่อยมาทำให้รู้สึกว้าชีวิตในตอนเรียนมหาวิทยาลัยไม่ค่อยดีนัก ผลการเรียนแย่เพราะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยมีปัญหาทะเลาะกับแฟนจนเลิกกัน ในขณะที่เยาวชนบางคนเกิดปัญหาการพยายามการ ล้วงละเมิดทางเพศจากแฟนของเพื่อน ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“น้องมีอะหยั่งกันกับแฟนครั้งแรกก็ย้อนกินเหล้าจนเมานะบี๋ บ่ได้ป้องกันนะมัน เมาตึงสองคน ตอนเข้ามาแฟนไปซื้อยาคุมฉุกเฉินมาหื้อกิน หลังจากนั้นก็เลยย้ายไป อยู่ด้วยกันก็ปากันกินกันแอ้ว เกรดตอนเรียนมหาวิทยาลัยก็บ่ค่อยดี หลังๆมาเริ่มทะเลาะกัน เรียนจบต่างคนต่างทำงาน ไกลกันเลยเลิกกันเหี้ย”(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 20)

“เคยไปกินเหล้าที่บ้านแฟนเพื่อนแล้วเมามาขนาดเกือบโดนแฟนเพื่อนข่มขืน แต่ดีที่ เพื่อนเข้ามาช่วยไว้ทันตั้งอันมาเขาก็เลิกกัน แต่ตอนนี้ก็ดื่มอยู่แต่ดื่มน้อยลงไม่หื้อมาจน ควบคุมสติไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“ไปกินเหล้ากับแฟนเมามาจนมีอะหยั่งกับแฟน ป่แม่เลยจับแต่งงานตอนแรก ก็นึกว่าท้องเมนส์บ่มาตอนเมาบ่ได้ป้องกันแหม ไปตรวจบ่ให้หมอบอกว่าฮอร์โมน ผิดปกติ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

สำหรับเยาวชนหญิงที่แต่งงานและมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วไม่เกิดผลกระทบภายในครอบครัว เนื่องจากกลุ่มสมรสที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นกันและเมื่อต้องไปร่วมกิจกรรมต่างๆหรือ ร่วมงานสังสรรค์ สามิจะไปร่วมงานด้วย ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“บ่เดือด เขาก็กินเฮาก็กินเหมือนกัน ไฟตั้งว่าหื้อไฟปี้เมินๆ เฮากินเหี้ยเตื่อ กินเมื่อมีการมีงานบ่คาย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มสมรสของเยาวชนหญิงจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือเรื่องการหึงหวง ดังมีผู้ให้ข้อมูลว่า

“แฟนน้องก็บ่ชอบหื้อน้องออกไปสังสรรค์กับเพื่อนหมั่นท่าจะช่าง บ่อยากหื้อกินเหล้ามันบ่ดีอย่างอันบ่ดีอย่างอีแต่ตัวเขาก็กินน้อ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)